

Cu cine
te faci frate
pînă treci
puntea?

SALA
DE
LECTURĂ

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

Anul I ● Nr. 41 ● 10-16 octombrie 1990 — București



Consensul de la 12 ianuarie..

Fotografie de CRISTIAN CIOBOTĂREȘCU ■

MASA DE MANEVRĂ

Am văzut, nu demult, la televizor, o mulțime de copii care protestau împotriva unei măsuri a Ministerului Învățămîntului și Științei.

Dacă aveau sau nu dreptate, asta e o altă poveste.

Copiii filmați strigau cu înfocare revendicări, purtau pancarte pe care erau înscrise doleanțele lor, își prezentau precipitat punctele de vedere.

Ori de cîte ori cineva dintre ei se poticnea, nu-și mai aducea aminte cu exactitate pentru ce se agita, răsărea în spatele lui un profesor, un părinte și-i sufla ce trebuie să spună.

Altfel, copiii erau frumoși, se simțeau bine fiindcă erau luați în seamă, chiar se și hîrjoneau, fără să pară că se sinchisesc prea mult de ceea ce solicitau cu o vehemență șagălnică.

Oricine a văzut emisiunea respectivă nu se poate să nu-și pună însă o întrebare : oare cîți sînt cei care, ca și adulții din această întîmplare, rămîn în planul al doilea, dar suflă unor mulțimi inocente cum să se comporte în unele situații, iar acestea se supun cu docilitate, fără să mai treacă prin propria lor judecată dacă e bine sau nu ceea ce fac ?

GEORGE ARION ■

„SÎNT ROMÂN
ȘI NIMIC
DIN CE ESTE
ROMÂNESC
NU MI-E STRĂIN“

Pagina 14

**Adio,
domnule
președinte!**

Pagina 2

**Neuitatul
12 ianuarie**

Pagina 3

**„E dictatură
ca pe vremea lui Ceaușescu!“**

Paginile 8-9

*Moldova de
peste Nistru*

Pagina 13

**O Săpînță
a Sălajului**

Pagina 9

Oare ne-am grăbit?

Eugen Florescu scria nu de mult că statelor din Europa occidentală le-au trebuit 200 de ani ca să ajungă la democrație. Cu alte cuvinte, noi nu trebuie să fim așa de impacienți și de supărați că un lucru sau altul, sau chiar toate la un loc, nu merg cum trebuie, din punctul de vedere al democrației, în scumpă noastră patrie românească: mai avem, slavă Domnului, două veacuri la dispoziție să ne tot perfecționăm. Mai milos cu românii, domnul Silviu Brucan reduce perioada noastră de învățare a democrației la 20 de ani. În sfârșit, în contradicție cu astfel de opinii și cel mai adesea în polemică directă cu ele, foarte mulți susțin că noi am fost chiar de la 22 decembrie și, firește, sintem și în momentul de față apti de a avea un regim democratic parlamentar, de tip vest-european. Așa să fie, oare?

Cele ce ni s-au întâmplat nouă în ultimele zece luni și ni se întâmplă și în continuare tind să conducă mai degrabă către un răspuns negativ. Nu că românii ar fi din nașcarea lor incapabili de a trăi într-o societate democratică, nu, ei sînt foarte potriviți pentru aceasta, au chiar un talent al democrației; nu că românii n-ar avea experiență în domeniu, n-ar avea tradiție, n-ar avea practica democrației — noi, în realitate, am avut un sistem democratic funcțional și eficient. Necazul consistă în faptul că perioada de după război a adus în România un regim bolșevic mai totalitar decît oriunde în altă parte și de aceea structurile și tradițiile democratice antebelice au fost distruse cu desăvîrșire. Comunismul a fost în România beton armat, cavou. De aceea nouă ne vine mult mai greu decît celorlalte popoare din țările frățești, de aceea la noi aproape toată lumea, și cei aflați la cîrmă, și imensa majoritate a celor cîrmuiți, confundă democrația cu anarhia, cu dominația bunului plac, cu nenumărate, cu lipsa de eforturi, de răspundere și de disciplină. Haosul de aici ni se trage. Pentru că chiar dacă după răsturnarea lui Ceaușescu la conducerea României s-ar fi instalat nu o formație care să bîlbîie într-una, ci un guvern anticomunist de genul celor din Polonia, R.D.G., ori Ungaria, deci un guvern care să știe foarte bine și exact ce vrea, din cauza parlamentarismului improvizat pe un teren unde democrația fusese omorîtă fără milă un astfel de guvern tot n-ar fi scos-o cu bine la capăt.

Atunci, cum ar fi fost mai bine? Deoarece la noi atît de mult timp foaia a fost îndoită cu toată forța într-o anumită direcție, cea comunistă, care s-a dovedit pretutindeni falimentară și asasină, ar fi fost nevoie de a îndoi hirtia, tot cu forța, în sens invers, astfel ca finalmente foaia să rămînă dreaptă. Ar fi fost necesar deci un guvern autoritar anticomunist, cu participare militară, care să pregătească terenul pentru un regim parlamentar. Dacă s-ar fi făcut așa, s-ar fi evitat o multitudine de dificultăți cu care ne confruntăm astăzi, printre care: degingolada din economie, întrucît trecerea la economia de piață s-ar fi făcut în condițiile de muncă serioasă, de disciplină, de intervenție calificată și respectată; declanșarea inflației; escaladarea stărilor infracționale, în primul rînd a furturilor, calamitate de proporții uriașe; proliferarea co-

rupției; înflorirea bișniței, a bursei negre, scoaterea peste hotare a celor mai valoroase bunuri de consum, și așa deosebit de deficitar; deteriorarea bruscă a nivelului de trai; gitanizarea vieții cotidiene, trivializarea și înveninarea raporturilor interumane, ofensiva murdăriei și a mizeriei; nerespectarea legilor; năvălirea peste hotare a unui potop de indivizi care fac de ris România și pe români; confuziile și bîlbîile în privința siguranței statului, care au dus la infiltrarea în țară a unui număr imens de spioni și agenți străini; agitațiile și tulburările cu caracter național. Și multe altele. Dacă am fi avut un asemenea guvern, domnul Iliescu n-ar fi putut să se joace de-a decretul și de-a chematul minerilor, minerii nu și-ar fi permis să ia locul jandarmilor capitalei, domnul Roman n-ar fi putut revărsa din cornul abundenței o multitudine de variante, în fiecare interviu cite una, despre unul și același eveniment. Dar, mai ales, mafia ceașistă n-ar ridica astăzi capul cu un tupeu ce nu s-a văzut niciodată, la nimeni, în Balcani, în sud-estul Europei, în Orientul Apropiat și Mijlociu, pretinzîndu-se nu doar nevinovată, ci pur și simplu ofensată și cerînd repunerea ei în drepturi (în contra acestei mafii sînt necesare măsuri hotărîte, luate de toți factorii și la toate eşaloanele, procurorul general nu se poate lupta cu ea de unul singur).

Firește, dacă noi, ținînd cont tocmai de condițiile noastre concrete, am fi instalat un guvern anticomunist de mină forte, s-ar fi pus problema felului în care ne-ar fi privit mapamondul, în primul rînd Europa, care, pentru a ne primi în sinul ei, cere, după cum bine se cunoaște, rînduiești după tipul țărilor occidentale. Desigur, Europa, lumea democratică în general, nu prea ne-ar fi privit cu ochi buni, dar în nici un caz nu s-ar fi uitat la noi mai urît decît se uită acum. Fiindcă, este știut, democrația noastră făcută după patent fesenist n-a prea fost luată în serios, nici clauza nu ne-au dat-o, nici la Strasbourg n-am avut spor... În cele din urmă, Occidentul s-ar fi împăcat cu idee că noi suferim iremediabil de boala originalității și ne-ar fi lăsat să trecem spre democrație fără să aruncăm țara într-un nou dezastru. Iar românii ar fi avut atunci, se-nțelege, de suferit mai puțin.

Așa însă, prin sistemul de guvernare pe care l-am dobîndit după 22 decembrie și pe urmă, după 20 mai, am avut și avem toate dezavantajele regimului parlamentar (în primul rînd limitarea posibilităților de decizie și de acțiune operativă) și aproape nici unul din marile avantaje ale acestui sistem. Așa cum se prezintă acum lucrurile, putem vorbi din nou de forme fără fond. Oare ne-am grăbit cu liberalismul (așa cum l-au înțeles și l-au încropit cei ce ne conduc astăzi)? Da, fără îndoială. Nu 200, nici 20 de ani, însă 2-3 sau poate 5 ani de regim autoritar anticomunist ar fi prins foarte bine România. Ce să facem acum? Ce-am făcut și altădată cînd ne-am grăbit, adică în loc să construim forme corespunzătoare fondului, să adaptăm cit mai repede fondul la forme. Și să curățim cit mai tare formele.

ION D. GOIA

Procesul celor 23 din 24

Îngerăș de mahala

Încă un nevinovat! N-a știut nimic altceva decît spunea Ceaușescu Nicolae. Care făcea doar ce dorea el. Deci, numai mortu-i vinovat.

Nu cunosc — mai afirmă, la 2 octombrie 1990, inculpatul Olteanu Constantin — dacă Milea Vasile, Vlad Iulian și Postelnicu Tudor și-au respectat angajamentele luate în fața dictatorului, în ședința c.p.ex. din 17 decembrie 1989, după ce s-a renunțat la des-tituirea lor.

„Să spună ei!”

(A uitat de sinuciderea originală a generalului-erou Vasile Milea, despre care, la 22 decembrie, dictatorul a comunicat că s-a împușcat, iar azi știu că, dacă ar fi făcut-o singur, ar însemna că tot singur și-a pus mai întîi o pătură în cap, ba chiar, după ce a terminat treaba, a așezat pistolul pe birou, a ascuns pătura tot neajutat de nimeni, nu-i așa?, și s-a întins pe canapea. Ca să nu mai vorbim de faptul că încă ar rămîne neexplicat suportul dur pe care și-a apăsât spatele, singur-singurel, și pe care l-a întîlnit glonțul la ieșire, după cum arăta rana. Probele adevărului, ca și caietele cu stenograme, au intrat într-o umbră în care, deocamdată, nu pătrunde nimeni.)

Nota de mitocănie a îngerășului inculpat este îngroșată citeva clipe mai apoi, cînd domnul președinte privește în dosar, iar cel din boxă, bițîind din umeri și din picioare într-o pantomimă dezinvoltă, întoarce capul spre avocați și face — tare — cu ochiul stîng, reținîndu-și zîmbetul, dar într-o nestăpînită dorință de-a atrage atenția galeriei asupra istețimii cu care joacă el această partidă de poker și testează atenția partenerilor. „Niște copii! Ia să-i vedem! Le-am zis-o! Ați auzit?” Așa pare să spună spiritualitatea sa cazonă, în așteptarea felicitărilor ulterioare ale amicilor la popotă.

Apropo! În pauze, inculpații sînt duși din sală, la același etaj al clădirii, chiar la popotă. Evident, sub pază înarmată. Avocații cer aprobarea completului de judecată ca să stea de vorbă cu dîșii. Dar cei din familiile inculpaților prezenți au observat că nu mai au nevoie de așa ceva. În pauze, între hol și popotă este o neîntreruptă foială trecută cu vederea, care se accentuează de la o ședință de judecată la alta. Or, tinerii și adolescenții arestați ca legionari — conform unei indicații de notorietate publică — și judecați pentru că au pătruns necucerind în clădirea Televiziunii înainte de ziua sfinților Petru și Pavel suportă cu totul alt regim, dacă nu inchișitorial, în orice caz mult mai „sobru”. Unde se procedează incorect: acolo sau aici? Nu de alta, dar pînă la urmă, se vor observa și freza și ținuta — de stradă, dacă nu chiar de recepție — a inculpaților de aici. Acuzați de genocid, ei sînt judecați de-a dreptul colocvial, în timp ce la Timișoara, cu o încadrare juridică oricum ceva mai puțin gravă, alții sînt judecați tunși, în zeghe de pușcăriași.

De la separarea puterilor în stat — care vedem ce greu înaintează de la vorbă la faptă — să se fi ajuns la o mult mai pronunțată separare a tribunalelor militare? Nici dacă s-ar consuma în țări diferite, asemenea diferențe n-ar rămîne neobservate la infinit.

Drumul spre statul de drept nu trece prin faza: provincii de fier. Justiția din România nu se mai poate face că nu observă; trebuie să recunoască acest adevăr. Deocamdată, încă n-a făcut-o. Și, atîta timp cît amină, seamănă cu îngerășul de mahala care face cu ochiul din boxă.

DORIN GHERGHINESCU

La ultima sa „întîlnire cu țara”, președintele României și-a exprimat din nou și foarte apăsător supărarea pe „o anumită parte a presei”.

Lăsînd de o parte amănuntul că domnia-sa nu se întîlnea cu țara, ci doar cu un reporter al televiziunii, trecînd și peste faptul că acesta a păstrat obiceiul de-a li se înfățișa telespectatorilor cu ceafa (în ocazii festive), clamînd, peste umăr, importanța momentului, îmi exprim nemulțumirea și totodată protestul la criticile și supărările prezidențiale, cu caracter general. Presa nu se compune din părți, categorii și direcții. Cit de vinovat e un astfel de mod de a trata presa s-a vădit și în seara lui 13 iunie cînd un alt președinte, acela al televiziunii, i-a călăuzit pe mineri spre redacțiile unei „anumite părți a presei, știe ea care”.

Presa e o oglindă și a incrimina oglinda pentru ce-ți arată e ca și cum ți-ai manifestat indignarea cînd medicul îți descoperă un ulcer.

Decenii de-a rîndul, presa, ca instrument al puterii, a fost umilită și pedepsită global ori de cîte ori președinții își epuizau vehemențele împotriva ministerelor, a tot felul de impuțniciți cu politică și economie, a activiștilor din cultură. Presa nu făcea niciodată destul pentru binele națiunii — ca și cum rostul presei e

să facă și al conducătorilor să zică. În realitate, lucrurile stau invers și or să stea întotdeauna invers. Nici o oglindă nu-i atît de strîmbă ori ștearsă, ca un om inteligent să nu citească în ea adevărul despre propriu-i chip. Cu condiția să vrea adevărul.

E cel puțin exagerat să-i ceri presei să afirme că în

speciale, concepute spre a privi cu ele și, deopotrivă, prin ele.

Cînd se referă, din ce în ce mai iritat, la păcatele „unei anumite părți a presei”, președintele țării săvîrșește eroarea numită totalitarism. Fiindcă în presa românească de azi — cu excepția „unei anumite părți”, a unor articole din

Adio, domnule președinte!

Piața Universității se adună o mină de golani cînd și cel mai prost socotitor de C.A.P. îți putea număra aici zece — cincisprezece mii de oameni pe seară. Presa nu ațîță — cum s-a zis adeseori — poporul pentru bunul motiv că, în stare de libertate, presa e ațîțată de popor. Iar dacă indeobște presa îi oferă cititorului nu adevărul absolut, ci doar adevărul pe care acesta îl dorește — ori poate minciuna cea mai agreată — e încă o dovadă a efectului de oglindă.

Există, cum se știe, și oglinzi

publicațiile feseniste — textele poartă numele real al autorilor lor. Președintele țării are îndreptățirea să se supere pe un număr limitat de persoane, dar nu are voie să îndrepte minia, din cînd în cînd atît de justițiară, a simpatizanților săi cei mai activi contra ziarelor și revistelor care găzduiesc semnăturile cu pricina.

Ca fost lucrător în domeniul propagandei, ca persoană care a condus o editură în temeiul unor studii de specialitate, în sfîrșit, ca om căruia i-a plăcut dintotdeauna să aibă opinii și, mai ales, să le rostească,

domnul președinte știe că nimeni nu trebuie culpabilizat pentru opiniile lui. Culpă, cînd este, vine din modul în care e exprimată părerea și din neadevărul argumentelor.

Un motiv de mîhnire tot are domnul președinte. Îl are sau ar trebui să-l aibă. Fiindcă nu pe gazetarii care îl defăimează merită să se supere atît

gitorii de toate orientările ale minerilor au sancționat global Bucureștii au fost rostite într-un cadru feeric, în fața întregii țări, la lumina simbolică a lămpilor de abataj chiar de președintele României.

Lumea cu care vrem să avem de-a face de acum înainte e așa cum este — liberă, demnă și civilizată — pentru că detestă soluțiile globale. Una din funcțiile vitale ale presei în democrație e aceea de a nu le îngădui președinților și premierilor să se supere cînd vor ei și pe cine vor ei. Democrația impune un înalt protocol și în manifestarea sentimentelor. Un președinte e un cetățean ca toți ceilalți, dar care greșeste mai puțin. Și, oricum, mai prudent în toate conjuncturile care par a reclama o chirurgie radicală.

Eu, scriitorul și gazetarul, avînd un nume și o identitate în chiar felul în care-mi practic vocația, nu voi mai scrie niciodată, în articolele mele, numele președintelui și nu voi mai referi niciodată la acțiunile prezidențiale. E greva cu care încerc să-i determin pe colegi să-și considere cu fermitate poziția la orice intervenție cu caracter totalitar în treburile presei, oricum s-ar chema aceasta: chemare, interviu, cuvîntare, supărare sau lege.

TUDOR OCTAVIAN

NEUITATUL 12 IANUARIE

Istoria noastră post-decembrie ori postrevoluționară, cum se mai spune, are mai multe momente notabile care sint evocate cind și cind. Unul despre care se vorbește destul de puțin este 12 ianuarie. Atunci, în Piața Victoriei din Capitală a avut loc un miting neorganizat de F.S.N., iar liderii noștri politici pe care i-a emanat revoluția

dogma comunistă și la propagarea te-lurilor comuniste a devenit cvasigene-rală. Ne putem întreba acum dacă nu cumva, în cazul cind la 12 ianuarie 1990 în București nu s-ar fi revărsat o uriașă mulțime din toată țara și mi-tingul din Piața Victoriei nu s-ar fi constituit, noi nu ne-am mișca acum

care să-i oprească și, ca atare, s-au obișnuit să ia înapoi cu stînga ceea ce dăduseră cu dreapta, să spună fără să clipească și zîmbind fără conținere azi una și mâine cu totul altceva. O con-firmare rapidă a acestui mod de a ac-ționa l-a constituit, peste numai zece zile, anunțarea participării F.S.N. la alegeri (cind F.S.N. nici n-avea drep-

seamnă o lovitură de stat nu poate de-cit să zîmbească la aserțiunile domnu-lui Iliescu, fiindcă, în realitate, n-a e-xistat nici o asemenea încercare. Nu mă voi ocupa, evident, de întreaga lis-tă, ci numai de 12 ianuarie. Încercare de lovitură de stat? Să fim serioși. Presupusii autori ai tentativei, în rea-litate mulțimea, l-au avut în mînile

ROMÂNIA

CONSILIUL FRONTULUI SALVĂRII NAȚIONALE

DECRET - LEGE

PRIVIND SCOATEREA ÎN AFARA LEGII A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

În această zi de doliu național-12 ianuarie 1990- (ținînd seama de faptul că Partidul Comunist a fost confiscat de dictatură, devenind instrumentul demagogiei politice și minciunii utilizate ca metode de guvernare, de această dictatură, împotriva poporului, împreună cu oamenii de bună credință din întreaga țară,

CONSILIUL FRONTULUI SALVĂRII NAȚIONALE decretă:

Articol unic. - Se declară în afara legii Partidul Comunist Român, considerîndu-se că acest partid se situează împotriva spiritului național și a legii strămoșești.

BIROUL EXECUTIV AL

CONSILIULUI FRONTULUI SALVĂRII NAȚIONALE

Iliescu
D. Mazilu
Moma
I. Ionescu
I. Ionescu

s-au amestecat pentru ultima oară în mod spontan cu norodul (toate apari-țiile lor ulterioare în public au fost bine organizate, bine regizate, bine pă-zite etc.).

Prin ce e importantă data de 12 ianuarie 1990, ce învățăminte putem trage din cele petrecute atunci? Mai întîi, e de precizat că la 12 ianuarie s-a afirmat puternic și definitiv caracte-rul anticomunist al revoluției româ-ne. Pînă atunci se cochetau cu socia-lismul umanizat și foarte puțini spu-seseră limpede că românii nu vor co-munism cu față umană, ci nici un fel de comunism. După 12 ianuarie re-nunțarea, explicită sau implicită, la

pe falimentare trasee perestroikiste. Nu-i vorba, evident, de cele două-trei intervenții ridicole, la microfon, pe tanchetă — singurele pe care le-a scos cu consecvență în relief și TVR-ul, și F.S.N.-ul — ci de zecile de mij de oa-meni care au venit să-și exprime vo-inta.

În al doilea rînd, 12 ianuarie a în-semnat pentru noua putere un moment de răscruce în ceea ce privește utiliza-rea, buna minuire a demagogiei poli-tice. Domnul Iliescu și ai săi au început atunci să acționeze șovăielnic și o tin-de atunci întruna așa. Anulînd ceea ce ei înșiși iscăliseră, corifeii noii stăpi-niri au văzut că merge, că nu-i nimeni

tul de a candida, fiindcă era organ al puterii, nu formațiune politică), făcută după ce domnul Iliescu declarase sus și tare în mai multe rinduri exact con-trariul, adică declarase că F.S.N. nu se va transforma în partid și nu va par-ticipa la alegeri. Eu însumi mi-am pier-dut atunci încrederea în F.S.N. (ca tot românul, bun creștin, am apreciat și eu la început F.S.N.-ul și l-am susți-nut).

Legat de momentul pe care îl evo-căm, as mai vrea să precizez un lucru. Din cind în cind domnul Iliescu se re-feră la unele „încercări de lovitură de stat”, făcînd o listă lungă în care este cuprins și 12 ianuarie. Cine știe ce în-

lor pe domnul Iliescu și l-au lăsat să plece teafăr, viu și nevătămat, și să se reîntoarcă la fotoliul său de numă-rul unu al regimului în momentul res-pectiv. Așa procedează cei care vor să dea o lovitură de stat? Este limpede că domnul Iliescu trebuie să le fie re-cunoscător celor ce s-au aflat atunci în Piața Victoriei, care s-au purtat cu el domnește, c-așa-i românul, tolerant, iertător și sufletist.

Au trecut de atunci nouă luni. Este necesar ca pe 12 ianuarie să nu-l ui-tăm și să-i învățăm bine lecția.

ION D. GOIA ■

Toate ziarele.
Pe prima pagina

DECRET - LEGE

PRIVIND ORGANIZAREA ȘI DESFAȘURAREA REFERENDUMULUI NAȚIONAL

Ținînd seama de crimă sâvîrșită de dictatura ceașistă,
La cererea generală a poporului

CONSILIUL FRONTULUI SALVĂRII NAȚIONALE DECRETĂ:

Articol unic. - Duminică 20 ianuarie 1990 se organizează pe întreg teritoriul Romîniei referendumul național pentru reintroducerea în Codul penal a pedepsei cu moartea, în vederea pedepsirii cum se cuvine a tuturor celor vinovați de crime împotriva poporului.

BIROUL EXECUTIV AL

CONSILIULUI FRONTULUI SALVĂRII NAȚIONALE

Iliescu
D. Mazilu
Moma
I. Ionescu
I. Ionescu

Între S.R.L. și S.R.I.

Sîmbătă, 6 octombrie a.c., de la ora 13.00, a avut loc o demonstrație autori-zată, în sprijinul eliberării arestaților din 18 februarie și 13-15 iunie. La demonstrație — organizată de Partidul Liber Democrat, condus de dl. Nica Leon — au luat parte aproximativ 300 de persoane, care au parcurs traseul Piața Operei — Piața Kogălniceanu — Piața Universității — Piața Victoriei — Piața Aviatorilor — Televiziune, purtînd pancarte și scandînd lozinci antiguver-namentale, antiprezidențiale și anti-F.S.N. A fost depus textul unui protest, atît la Ministerul Justiției, cit și la se-diul guvernului, deși guvernul se găsea în... S.R.L. — fapt care i-a făcut pe ma-nifestanți să scandeze „Vrem guvern fără S.R.L.”. În locurile în care s-au înregistrat victime omenești cu ocazia evenimentelor din decembrie '89, s-au păstrat momente de reculegere. Punctul terminus l-a constituit poarta metalică înconjurată de garduri cu sîrmă nouă, ghimpată, a „Obiectivului de Stat sub

incidentă militară” din str. ing. Emil Pangratti, unde s-au scandat lozinci ca: „Vrem arestați”, „Călări din Jilava ne-au bătut degeaba”, „9 luni de min-ciuni”, „Cu televizorul ați mințit po-porul”, „Jos Theodorescu”, „Jos Vale-riu-mincinosul”, „Securisti și activisti, astăzi sinteti feseniști”, „Dezbinați po-porul, cu televizorul”, „Frontul Salvă-rii — trădătorii țării”, „Min-ci-no-șii”, „Vrem dreptate, nu procese inscenate”, „Noi v-am apărut, voi ne-ați înșelat”, „Dreptate la Săpînța”, „Vrem dreptate ș-adevăr, pentru țară și popor” și, ace-leași întrebări pentru urechi astupate, precum: „Cine-a tras în noi, după 22”, „Unde-s teroriștii”, „Citi mineri sint arestați” etc.

Demonstrația a decurs în bune con-diții și fără incidente, în ciuda prezen-ței de-a lungul traseului și printre ma-nifestanți, a tovarășilor în civil și cu cravate neasortate la costume, fiind sîmbătă și în... S.R.I.

PAUL VINICIUS ■



Fotografie de ALEXANDRU PIKALSKI ■

Odată cu creșterea numărului de gogoși, cum s-ar spune, pe cap de locuitor, locuitorul cu pricina a prins din zbor ideea că unii se îmbogățesc rapid pe seama lui. Exersându-se de pe-o zi pe alta în comentarii mai mult sau mai puțin subtile de politică economică și plimbînd de-a lungul străzii, ca pe-un ciine de pripas, regretul că întreprinzătorii nu s-au învrednicit să deschidă pînă acum niscaiva fabrici de televizoare color, el face remarcă în sine justă că inițiativa particulară trebuie să se exercite în primul rînd în planul producției și abia apoi în acela al comercializării. Într-adevăr, just! Între timp, pe strada cetățeanului mai mult comentator și mai puțin întreprinzător, abia și-a făcut apariția a doua gogoșerie, dar el e de pe-acum sâsîtit, în zona stomacului, și indignat, în zona conștiinței, de abundența aceleiași mărți, cu toate că pînă la apariția altor prăvălii de-același fel, pe-aceiași stradă, mai e cale lungă și oricine poate înțelege că abia atunci cînd se va încinge lupta, cînd va apărea concurența, cetățeanul nostru va avea prilejul de-a minca, să spunem astfel, cele mai bune gogoși din Balcani. Oricum, să-i facem plăcerea de a-i demonstra că nu tot românul vede inițiativa particulară sub forma rotundă a unei gogoși.

Convertibilitatea leului și timpul liber

Dr. inginer Gheorghe Grădinaru lucrează la Institutul de cercetări pentru componente electronice din 1967, de cînd a terminat facultatea.

— E clar, zice el, în situația de marasm economic în care se află astăzi România, unul din stîlpii de rezistență pe care ea ar putea să se ridice este materia cenușie.

— Se spune că sînteți omul

care a făcut primele tranzistoare cu siliciu din țară. E adevărat?

— Da. Pînă atunci se făceau, pe licență, cu germaniu. Apoi am avut norocul să fiu trimis la specializare, în 1972, la laboratoarele Thompson din Franța. La întoarcere, împreună cu alți colegi am înființat, în 1978, Laboratorul pentru componente și circuite de microunde. N-a zis nimeni să nu-l facem, dar toți ne-au spus: sînteți nebuni să faceți așa ceva! Acesta e unul din cele mai complexe domenii ale electronicii. El se ocupă cu electronica benzilor înalte de

pînă acum, și cu ce folos?

— În iunie am încheiat un contract — noi facem numai contracte de produse finite — cu Institutul de cercetări pentru telecomunicații. Acesta ne-a cerut, într-un timp extrem de scurt, două produse extrem de complexe, pentru a pune la punct un sistem de radiocomunicații: două blocuri diferite de microunde, de down-convertoare, un up-convertoare. Termenul final e în această lună și ne ținem de cuvînt.

— Pot să vă întreb cît câștigați?

— Contractul e la valoare

anilor în S.U.A. În glumă, se spune că institutul ar avea o filială acolo. Din cele de mai jos se va înțelege că mai sînt încă destule de făcut pentru ca institutul să nu se mute în America, iar la București să rămînă doar o filială.

Ilie Marti e fizician și conduce colectivul de asamblare dispozitive semiconductoare în cadrul secției de cercetare circuite integrate. Cu începere de la 1 august a înființat și el o întreprindere mică, numită PADIS (proiectoare, accesorii diverse în industria de semiconductoare), în cadrul căreia lucrează 8 oameni. Zice: „O-

cut de mine costă pînă la 100 000 de dolari și vă spun asta ca să înțelegeți că nu e o jucărie, că munca noastră nu e vată de zahăr. Sînt niște S.D.V.-uri speciale, bineînțeles. În perspectivă, pentru realizarea unor serii ceva mai mari, intenționez să utilizez o parte din societățile comerciale, ce vor apărea, ca fabricanți ai produselor cărora eu le asigur proiectul, la fel cum micile întreprinderi din S.U.A., utilizează facilitățile întreprinderilor din Hong Kong, Singapore sau Coreea de Sud. Cît privește exportul, dacă o să mă întrebați de ce nu m-am avîntat pînă acum în această activitate o să vă răspund cîștit că n-am avut curajul, pentru că nu știu pe ce teren calc. Și culmea este terenul necunoscut nu se află în afara țării, ci aici, la noi. Dacă eu vînd marfă de 100 de dolari, știu că 50 de dolari sînt obligat să-i schimb în lei, la cursul oficial, suma rezultată în lei, fiind transferată, e adevărat, în contul meu. Dar nu cunosc ce se întîmplă mai departe cu cei 50 de dolari rămași, fiindcă la Ministerul Finanțelor, la o întîlnire cu întreprinzătorii, s-a pus această întrebare și răspunsul a fost — în cel mai bun caz — neconcludent. Interesîndu-mă și eu, pe unde am putut, am înțeles că n-aș rămîne în cele din urmă cu mai mult de 25 de dolari, ceea ce mi se pare puțin, pentru că nici nu acoperă cheltuielile pentru realizarea produsului. Lucruri de felul acesta trebuie clarificate acum. Altfel, promisiunea că socotelile vor fi clarificate la sfîrșitul anului te face să te simți, pînă atunci, ca vînatul care e lăsat să crească, pentru că la momentul potrivit să ți se întindă cursa ori cineva să apese pe trăgaci. Ceea ce nu e prea vesel, nu?”

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Electronică și curaj

frecvență, de zeci și sute de giga-herți, cu aplicații în industrie și agricultură, în medicină, în protecția mediului înconjurător.

— Sînteți, de ani de zile, șeful acestui laborator. Dar sînteți, am înțeles, și un întreprinzător pe cont propriu...

— Tocmai pentru a putea răspunde și altfel decît în timpul orelor de serviciu necesității de dezvoltare rapidă a electronicii de înaltă frecvență în România, am organizat o asociație cu scop lucrativ, „MICROTEC”, pentru a permite o organizare a activității și în timpul liber. Lucrăm după principiul societăților particulare și fără a leza cu nimic munca în cadrul institutului.

— E bine, probabil, că faceți această ultimă precizare.

— Sigur, e bine ca lucrurile să fie clare. Și în cazul nostru chiar așa sînt. Lucrez cu cinci oameni. Închiriem spații și aparate de la institut și muncim după orele de program.

— Pentru cine ați muncit,

mult mai mică decît dacă lucrarea ar fi fost angajată prin laborator.

— Se poate plînge cineva că vă înfruptați din lucrările institutului?

— Asta nu prea vîd cum ar face-o, din moment ce colectivul laboratorului nostru este încărcat pentru 3 ani, de acum încolo, cu contracte de cercetare. Revin la prețul lucrării; oricum, dacă produsul ar fi fost adus din import, ar fi costat cîteva sute de mii de mărci vest-germane. După cum se vede, încercăm și noi să dăm ceva mai multă vigoare leului nostru, să-l ajutăm să devină convertibil.

— Să înțeleg că aveți o experiență, în domeniul de care vă ocupați, care ar putea fi utilă în perspectiva înființării unui post de televiziune independent?

— Eu cred că da.

„Mă simt ca vînatul care e lăsat să crească”

O seamă de specialiști din institut au plecat de-a lungul

biectul activității noastre este proiectarea și producerea de componente și de echipamente și S.D.V.-uri specifice, precum și comercializarea lor la intern și la export. Dar capitalul inițial a fost mic, de aceea nu mi-am putut permite să abordez toată gama de activități propusă. Am început cu partea de proiectare. Pînă acum am finalizat 3 contracte și alte 5 se află în curs, unul dintre acestea fiind o colaborare cu un institut de cercetare bucureștean pentru miniaturizarea unor tipuri de motoare electrice. Trebuie făcută sublinierea că nu angajez lucrări din portofoliul curent al institutului și, mai mult, nu angajez lucrări ce intră în profilul institutului unde lucrez. Asta pentru a nu fi acuzat că aș aduce institutului prejudicii morale și ca lucrurile să fie limpezi de la început. Beneficiarii mi i-am cunoscut dînd o raită prin mai multe întreprinderi și institut-

De ce nu sînt becuri pe piață?

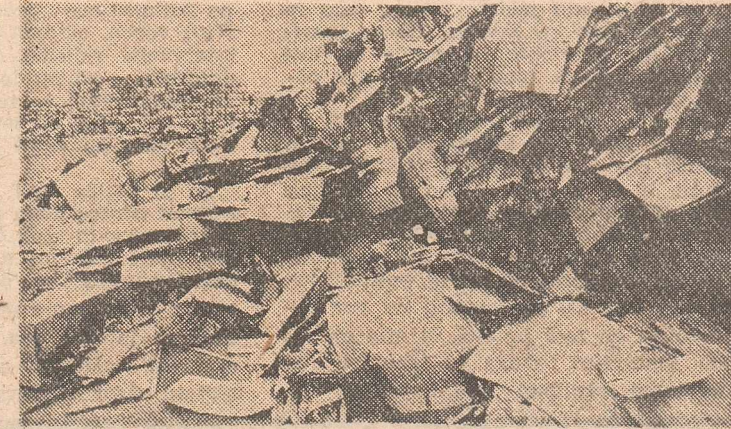
Departamentul de mine dorința de a fi un detectiv, dar lipsa becurilor din magazine mi-a sugerat o vizită la cele două fabrici de profil din județul Dimbovița — STEAUA ELECTRICĂ FIENI și ROMLUX TÎRGOVIȘTE, nu de alta, dar becuri mai sînt, dar un leu w la bișnițari.

Atît directorul comercial de la Fieni, domnul PITIȘ IONEL, cît și domnul director CIORESCU GHEORGHE de la ROMLUX m-au asigurat că pînă în prezent nu există nici o convenție cu particulari. „Abundența” becurilor din tîrguri s-ar datora furturilor masive din ultima vreme, a aranjamentelor cu șefii de magazine. Este adevărat, sînt și restanțe masive față de prevederile de plan! În ansamblu, Fieniul are o rămînere în urmă de aproximativ 1 900 000

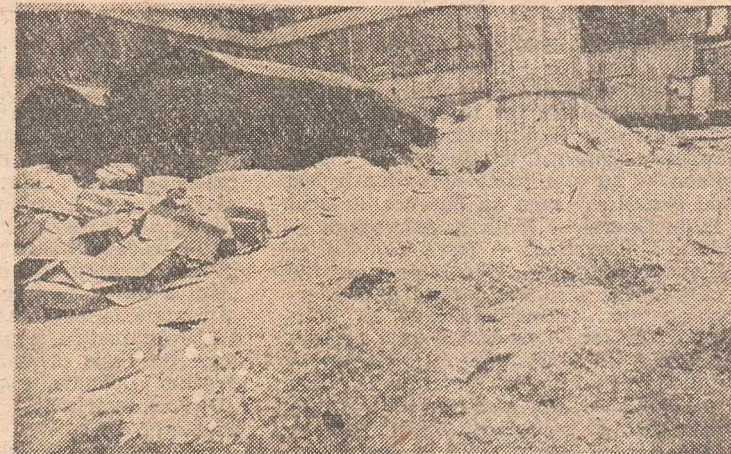


Romlux — Tîrgoviște — La subsol mînji de cioburi de sticle

mii de bucăți, iar ROMLUXUL, pe primele 8 luni ale anului, o restanță de 12 000 000 bucăți!! De ce această diferență? Răspunsul ar fi numărul de capacități de producție pentru becurile destinate populației, Fieniul avînd 1, ROMLUXUL 16. Interlocutorii ne informează că aceste restanțe au drept cauze: depășirea, ca termen de casare, a 40 la sută din utilaje, slaba aprovizionare tehnico-materială, care creează goluri de producție (materiale deficitare ca wolfram, moli-bden, dumenul, banda de alamă, cît și O₂, H₂ și a argonului); reducerea efectivă a timpului de lucru (nu se mai lucrează sîmbăta, duminica și în schimburi prelungite); furtul; nerentabilitatea multor produse (s-a cerut guvernului să modifice prețurile de livrare prin schimbarea impozitului pe circulația mărfurilor, fără a modifica prețul cu amănuntul). De asemenea, ni se spune că, ieftinîndu-se energia electrică, becurile, ca timp, se solicită mai mult și, deci, se ard mai repede. Sînt asigurat de fabricile producătoare în depășirea momentului critic prin reducerea exportului și... importul de becuri. Se arată întreprinzătorii în redresare, mai ales că, de la 1 09 1990 au înființat o societate mixtă ROMSTAR-LOHUIS (firmă belgiană), ca fiind o societate de comercializare și aprovizionare cu materii prime din import. Sînt, de asemenea, tratative și cu firme din Coreea de Sud. Totodată,



Romlux — Tîrgoviște — cutii depreciate și stive cu becuri din import

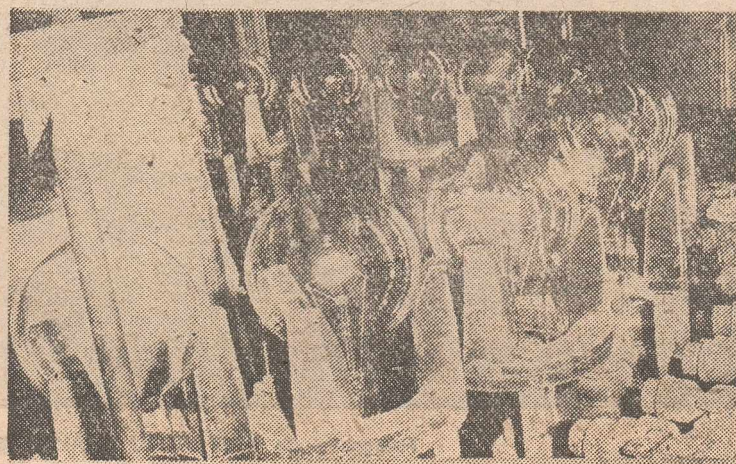


În spatele unității — cioburi și cartoane peste tot

la ROMLUX, se vor pune în funcțiune 6 grupuri noi (mai sînt trei luni și, nici pînă acum linia adusă din Ungaria,

după Revoluție nu a fost pusă în funcțiune).

GIG MOTOIANU ■



RODUL ȘI NORODUL

A venit toamna și, odată cu ea, alături de alte multe semne de întrebare privind viața noastră cea de zi cu zi, semne iscate de multiple schimbări survenite după 22 decembrie, se ridică, din ce în ce mai stăruitor, și cea referitoare la starea agriculturii. Fiindcă, aflați la ora campaniei de toamnă, în funcție de răspunsul la această întrebare, vom ști câte ceva și despre calitatea vieții care ne așteaptă. Să aruncăm o privire asupra roadelor pământului românesc, acum, când toamna și-a intrat în drepturi.

Punctul de vedere oficial: „Putem spera într-o recoltă bogată“

În dorința de a afla amănunțit privind stadiul lucrărilor în campania de toamnă ne-am adresat d-lui Gheorghe Mischie, director general al Diviziei Promovării Tehnice și Tehnologiilor Noi, Învățământ și Cercetare, din cadrul Ministerului Agriculturii și Pădurilor, totodată. Iată ce am aflat:

„Noi am pregătit campania încă din august, când, în cadrul unei sesiuni operative de lucru cu toți factorii responsabili, am stabilit strategia și obiectivele acestei campanii. Din păcate, condițiile climatice din acest an nu au fost prea favorabile, fiind confrunțați cu o secetă excesivă, mai pronunțată decât în alți ani, care a micșorat considerabil producțiile la culturile prășitoare și care continuă să îngreueze și efectuarea lucrărilor de pregătire a patului germinativ, în vederea însămînțării de toamnă.

Am putea diferenția două aspecte. Pe de o parte, culturile de toamnă la cereale păioase (grâu, orz, orzoaică) au dat producții foarte bune — 10,3 mil. tone de grâu și orz; pe de altă parte, la culturile prășitoare, deși lucrările s-au efectuat în cele mai bune condiții, totuși, producțiile au fost diminuate. Deoarece, în general, porumbul suferă cel mai mult din cauza secetei, s-a luat hotărârea ca în acest an să se extindă culturile de orz, având în vedere și umezeala din timpul iernii, care se acumulează, putându-se obține astfel producții de 4—6 tone la hectar, ceea ce, la porumb — în condiții de secetă —, nu s-ar putea realiza.

Trecerea loturilor de pământ în folosință țărănilor, odată cu dreptul de opțiune asupra alegerii culturilor de însămînțat, a dus la semănarea unor suprafețe mai mici cu plante oleaginoase (floarea-soarelui, soia), precum și a celor cu sfeclă de zahăr. Dacă se adau-

gă și efectele secetei excesive, se vor crea dificultăți la zahăr și ulei, asupra producțiilor cărora nu ne putem pronunța încă. Din punctul de vedere al asigurării consumului populației la aceste produse, s-au luat deja măsuri de compensare.

La ora actuală, campania de toamnă se desfășoară satisfăcător în toată țara. Se recoltează din plin porumb, floarea-soarelui, soia și sfeclă, se pregătește terenul pentru însămînțări, s-a început deja însămînțarea orzului. La nivelul întregii țări, mai sînt de recoltat cca. 1,99 mil. ha, care au fost ocupate cu porumb, soia, plante legumicole etc. Este organizată în bune condiții recoltarea legumelor, fructelor și strugurilor, producția de struguri fiind, pînă la ora actuală, mai mare decât cea corespunzătoare celeiași date a anului trecut. Sperăm să nu avem probleme de brume sau înghețuri timpurii. La păioase vom avea de însămînțat o suprafață de peste 3,5 mil. ha, din care 1 mil. cu orz și 2 mil. cu grâu.

În legumicultură și horticultură sînt deficiențe, fiind confrunțați cu lipsa forței de muncă, pentru asigurarea la timp a recoltării.

Anul acesta, mai mult decât în alți ani, guvernul ne-a sprijinit în asigurarea bazei materiale necesare ducerii la bun sfîrșit a lucrărilor. Din punct de vedere tehnic, lucrurile stau bine, ceea ce ne face să credem că vom termina în bune condiții campania agricolă de toamnă. Avem nevoie în continuare să fim sprijiniți cu baza tehnico-materială, cu necesarul de îngrășăminte fosforice, cu carburanți și lubrifianti, pentru a nu întârzia lucrările care se impun efectuate la timp. Am stabilit ca, cel tîrziu la 20 octombrie, să încheiem campania de însămînțări.

PAUL VINICIUS

Ce se întîmplă cu elixirul vieții?

Avem multe vinuri bune în țară. Păcat că nu le prea vedem la culoare! Cîț despre gust, îndrăznesc să spun că francezii și italienii știu mult mai bine ce gust și calitate are un Murfatlar sau vinul de Urlați, decât noi, autohtonii. Vinul de Lechința este unul dintre cele mai bune din țară. Bun la gust, dar rar la vedere! Ani la rîndul ei a poposit, neobosit, pe mesele mai marilor zile. Nu vă faceți probleme, a poposit și în străinătate, expediat prin VINEX-

PORT. Doamne, cînd te gîndești că muritorii de rînd așteptau sărbătorile de iarnă și revelionul pentru a obține o „aprobare“ pentru vinul de Lechința. Altfel nu era chip. Nu era nici culoare. De regulă, nu era nici aprobare.

Aflat într-un periplu transilvănean, mi-am abătut pașii pe la celebra plantație viticolă Lechința, județul Bistrița-Năsăud. Plantație ce are mai mult de 300 ha de vie pe rod, din soiurile Fetească regală, Fetească albă, Riesling, Neu-

burger etc. Care este starea plantației? Dar a vinului de Lechința? Dacă în anul 1989 a fost o producție ceva mai slabă, anul 1990 se anunță un an viticol bun. Ce înseamnă an viticol bun? Estimarea a 4 000 kg struguri la ha și un echivalent (în vin) însumînd 2 500—2 800 litri. Am spus estimare? Cam asta revine și la recolta din acest an. S-ar putea ca respectivele cifre să se „decanteze“ dar nu într-atît încît să fim duși cu zăhărelul. Descindem în vie. A sosit vremea culesului. Toamna, la cules de vie... Prima brumă are darul să pirguiască nițel ciorchinii și să adune zahărul în bob. Costică Gogu și Perfil Glodea, directorul, și, respectiv, inginerul șef al unității de stat bistrițene, înclină balanța realizărilor și spre alte zone de interes ale unității, adică, fermele de porcine și taurine. Pe noi, însă, ne interesează, la acest moment autumnal, fermele pomi-viticole din Lechința, Singeorz, Vermeș, Măgheruș. Firește că ne interesează și soarta viei și a vinului de Lechința, întrucît îl vrem ceva mai des pe mesele noastre frugale. E vorba de soiurile de viță-de-vie pentru vin? Sau e vorba și de condițiile pedo-climatice? Gospodarii locului spun că, în multe privințe, condițiile de climă și sol se aseamănă cu acelea din podgoriile Tokay din Ungaria. Vinul lor s-a făcut celebru inclusiv în filmele franceze, vi-

nul de Lechința și Halmeu, încă nu. Nimic nu e prea tîrziu, cînd știi ce să faci cu un astfel de tîrziu.

Discutăm, de asemenea, cu economistul Iosif Imbuzan, cu șefii de fermă Ioan Andreica și Stan Coman. Ei înșiși afirmă că anul viticol '90 este multumitor în toate privințele. Pentru a deveni rentabil, conducerea trustului și a unității de profil bistrițene preconizează să deschidă magazine proprii de desfacere și bună servire: a vinului și a produselor din carne. Contextul comercial îngăduie așa ceva. Contextul juridic, de asemenea. E vorba doar de interesul oamenilor și al unităților de profil. Pînă una alta, a început din plin culesul viilor. Culesul este în toi. Întrebarea care ne bulversează sfîrșitul de săptămînă este însă aceasta: vom avea sau nu vom avea vin la anul? La anul și la mai mulți ani? Este cît se poate de ridicol ca într-o Țară a vinurilor să nu găsești vinuri nici în alimentație, nici în magazinele specializate pentru vinderea vinurilor. Vinul, acest lichid hrănitor, dător de energii nebănuite, purtător de sănătate, la urma urmei, acest negalat elixir al vieții și al tinereții, trebuie să se găsească în cantități onorabile pe mesele tuturor muritorilor de rînd. Deci, și pe ale noastre.

DORIN SĂLĂJAN

Țăranul e pe cale de a deveni țăran

Prima campanie fără prețioase indicații e în toi. La sediul c.a.p.-ului din Băilești contabilul șef stă de vorbă cu un șef de fermă. E liniște surdă de amiază și-și amintesc că anul trecut pe vremea asta telefoanele zbirnău, lumea alerga speriată, primarul îl turbase pe șeful de fermă, miliția și gărziile patriotice erau prezente și totuși o înțepenie generală stăruia printre oameni. Și astăzi nu mai e nimic

pentru că veniturile lor cresc, față de anul trecut, de trei pînă la cinci ori. Concret, anul trecut erau plătiți cu 2 kg grâu la normă, iar anul acesta cu 10 kg. În asemenea condiții floarea-soarelui s-a recoltat în două zile, sfecla de pe 100 ha în două săptămîni. În momentul de față toată suflarea e pe cîmp la porumb.

Anul 1990 este anul recolteilor reale, cu recorduri mai modeste, față de cele trimbi-



plu pe care îl aminteam urmărirea a stabilirii unor norme de retribuție omenești.

A fost statul darnic? Să judecăm singuri. De la c.a.p.-ul din Băilești a plecat la fondul de stat cel puțin 70 la sută din grâu și orz, iar pentru floarea-soarelui și sfeclă proporția e de 100 la sută. Chiar și porumbul nu va coborî sub 70 la sută. Deci să nu ne mai mirăm că țăranul ajunsese să-i pună vițelului, la naștere, punga de plastic în cap. Era cel mai evident fapt că nu avea cu ce să-l hrănească.

În această toamnă fiecărui membru cooperativist revenindu-i cîte o jumătate de pogan în folosință și porumbul care-l va intra în bățatură va fi de trei pînă la cinci ori mai mult. Nici o grijă, el nu se va duce să-l vîndă la tîrg. Șeptelul de animale crește; nici o familie din Băilești nu are mai puțin de doi porci, acum, iar anul trecut, cu greu reușea să crească unul. Familiile numeroase cresc 3—4 porci, pentru ei și rude și chiar pentru contract. Tot aici, la Băilești, am auzit că țărani-țărani dacă mai sînt 5 la sută. Restul se laudă că-s țărani nefiind afaceriști sau negustori. Și pînă cînd omul nu va avea o vacă, cîteva oi și o vișoară ca să nu mai caute votcă prin cîrciumi, sau să umble după zahăr, să facă vin, situația nu se va îmbunătăți. Tradiția omului gospodar nu a apus încă; dacă pui 21 de ouă sub



din toate astea. Explicația e simplă de tot: cam o treime din suprafața totală a fost dată țărănilor s-o muncească și s-o recolteze. Grîul e deja în hambarele lor, fiecare gospodărie are doi trei porci, mulți și-au cumpărat cai și oi sau au de gînd să-și cumpere,

țate prin zierele anului trecut. Cui folosea minciuna și pe cine îl mai încînta dacă țăranul era lipsit de piinea zilnică și de animalele din bățatură? Un început de echilibru s-a făcut simțit încă din vară, de la prima recoltă a grîului, odată cu cîștigul tri-

cloșcă încă ies 21 de pui. Iar despre Băilești încă se mai știe: brînză proaspătă, lapte, vin sau țuică, nu aveai cui să vinzi în jurul tău. Și dacă ți se accidenta oala-n Băilești o împărțea între vecini.

ELENA GHERA

De la coadă adunate

Leafa-i numai una!

— A venit toamna. N-o să mai fie chiar așa plăcut să stai la coadă.
— Că până acum, muream de plăcere, ce să-ți spun... Da', zi altceva: ce facem de haine?
— La ce-ți trebuie?
— Mie, nu, că merg cu alea de anu' trecut. Dar copiii? Fata-i cit mine. I-au rămas mici. Uniformă nu le mai cere, da' cu ceva tot trebuie să se îmbrace. Nu?
— Cumpără-i.
— De unde?
— Ei, de asta să nu te plingi, că s-au deschis o grămadă de „privatizate”. De ce ne îngheșuim noi aici? Or, n-ai văzut că în locul „Alimentarei” de la colț s-a făcut un magazin cu haine și pantofi?
— Am văzut. Da' am văzut și prețurile.
— Mari?
— Știu eu? O fustă e un sfert din leafă. Și cit e leafa mea?
— Ia-i una mai modestă.
— Păi, modestă. Alea dichisite sînt o jumătate de leafă.
— Elimină fusta!

— Bine, o elimin. S-o ia pe aia de anu' trecut, că tot e moda cu mini.
— Vezi? S-a rezolvat! Altceva.
— Pantofii.
— Ei?
— O treime din leafă. Păi, cite lefuri am eu?
— Fugi de aici! Da' ce? Ii trebuie neapărat „piele-piele”?
— Nu, da' în comerțul... na, cum să-i zic, că socialist nu mai e!
— Zi-i fesenist.
— Așa! În comerțul fesenist nu mai sînt „inlocuitori”, iar la „privatizați” nu se poartă.
— Elimină și pantofii!
— Păi... dacă mă gîndesc bine, îi fac o surpriză: îi dau pe-al mă-sii.
— Bun! Am aranjat-o și cu pantofii.
— Să zicem. Da' paltonul de anu' trecut e așa mic, că nici de „mini” nu e bun și mă-sa n-are două...
— Nu poți s-o mai amini?
— Să zicem că mai pot o lună... hai, două! Pînă-n decembrie. Și p'ormă?
— Ce-o mai fi în decembrie... 'om mai vedea!

LIANA TATOS

Compensație



Se poartă inlocuitorii (fotografie de GABRIEL BUGNAR)

Îndreptări la îndreptări

„Am citit de curînd în „Flacăra” un articol în care se publica observația doamnei Doina Strava din Timișoara, cum că nu se spune „Quod licet Jovis non licet bovis” ci „Quod licet Jovi non licet bovi”. folosindu-se dativul și nu nominativul (în s). De acord că „Quod licet Jovi non licet bovi” este în cazul dativ, însă „Quod licet Jovis non licet bovis” nu se află în cazul nominativ, care are forma Jo și bos, ci în cazul genitiv.” (Adrian Eliescu, str. A.I. Cuza nr 22, Bl. F.A. 21, Sc. C, Ap. 12, Slatina)

Onorați de încredere

Dîrdîind de admirație, stăteam să exclam: „Sfîntă revoltă! Nemăvăzută intransigență! Fantastic curaj!” Ghinion! La sfîrșitul epistolei, peste ce nimerește? „N.B. Pentru securitatea vieții mele, doresc ca numele meu să nu fie difuzat.”

Max Aub:

Crime perfecte

Credeam că nimeni nu va afla nimic. Într-adevăr, eram cei mai buni prieteni — știa toată lumea. Numai că, în ultimul timp, devenise insuportabil. Ajunseseră să-mi ghi-cească toate gîndurile; nu-i scăpa nici unul.

Deci, dom' profesor din București bate la mașină o scrisoare, în care desfințează și morții și viii, invinuină la grămadă pe toată lumea care a respirat în ultimii... să zicem 60 de ani — e-o ia de dinainte de război — în comuna Gingiova, județul Dolj. Ii demască pe toți, fără să mai aleagă — pe bogătașii capitaliști, pe îmbogățiții comuniști, pe aranjații fesenisti. Ii disprețuiește pe Sebastian Domoziță de la T.V. că n-a filmat și ne comandă nouă o anchetă. Semnează, se mai gîndește un pic, apoi adaugă, cu stiloul, chestia cu numele.

Acum, stăm și ne-nțrebăm: cum de a divulgat redacției noastre prețioasa-i identitate? Cînd e vorba de securitate, se știe, nu-i de glumit! Să ne bucurăm noi de atîta încredere? Ne-am simți onorați!

Situație fără ieșire

• Deși ne apropiem cu pași repezi de împlinirea unui an de cînd zicem că am scăpat de coșmar, situațiile fără

Ba uneori îmi explica cum reușea să pătrundă astfel în gîndurile mele. Trăiam acum fără propria-mi putere de gîndire.

Și cu toate că am fost prevăzător, nu trebuia probabil să las cadavruul prea aproape de șosea.

☆ Avionul decola la ora 7.45. L-am rugat să mă trezească la ora 5.00. Cînd m-am sculat însă, era deja ora 7.00. De-

leșire se mai numără cu miile. Într-una din ele se află și Valentina Drăgușin din orașul Balș, județul Olt. Încrămăntată lege a locuințelor o comandă să rămînă cu doi copii într-o minuscule garsonieră, pentru că ea este casnică, iar soțul lucrează la Craiova. Nu se poate ca Regionala de Căi Ferate Craiova să repartizeze apartamente în Balș. Nu se poate ca Primăria din Balș să dea casă unui om care lucrează la Craiova. Cînd și ce o să se poată?

Întrebări logice

Chiar așa, de ce-și mai fac reclamă producătorii diverselor obiecte care nu există? Poate, ca să știm că ei, producătorii există. „Doresc pe această cale — ne scrie Alexandru Chiș din Jibou, județul Sălaj — să sesizez întreprinderea producătoare de mașini de spălat cu 12 și 16 programe, că e inutil să-și cheltuiască banii pe reclamă, deoarece în magazine nu găsești nici măcar mașină de spălat cu „2 programe” (respectiv mașină de spălat cu storcător).”

Romantă



Cît sîntem încă tineri... (fotografie de LEONARD CHIOVEANU)

geaba îmi repeta într-una că m-ar fi trezit. Eu nu adorm niciodată din nou dacă cineva mă scoală din somn. Recunosc că n-aveam nicio-dată nici o treabă la A-capulco; el însă o ținea una și bună: „V-am trezit, domnule, credeți-mă, v-am trezit!” Întotdeauna minciunile mă scot din minți. I-am izbit capul de pereți pînă cînd l-am sim-

Doar oameni fără inimă

La toate necazurile pricinuite de dărîmarea caselor în vremi nu de mult apuse, s-ar putea aminti încă unul. Pose-sorii fostelor posturi telefonice au rămas să se milogească pe la ușile Direcției Generale de Poștă și Telecomunicații, pentru reinstalarea acestora. Răspunsul, mai ales dacă ești singur și bolnav, e numai unul: „Nu sînt posibilități” — deși, pe strada ta, în blocul tău, pe scara ta, apar ca ciupercile după ploaie. „Vă dați seama — ne scrie Sanda Simion din București, str. Oteșani nr. 63, sc. 1, ap. 13, sector 2 — ce înseamnă să fii singură, să ai o criză de inimă și să nu poți cherna pe nimeni pentru ajutor?” Da, și ne gîndim că în mai sus-amintita Direcție, trebuie să lucreze doar oameni... fără inimă.

Căldură mare



Înăuntru e viu și natural (fotografie de PAUL AGARICI)

Priviți-vă în oglindă!

Cît de reconfortant este ca, sub pavăza unor inițiale (N.D. în cazul de față) și din furnicarul unui oraș (Oradea, de data aceasta) să arăți cu degetul: Domnii Constantin Dumitru și Dorin Sălăjan de la „Flacăra”, cînd au scris rău despre litoral, pe la Mamaia n-au trecut. Dar EU, tocmai acolo m-am chinat, că n-am găsit decît bere la halbă (îmi dă mina să acuz „comerțul socialist”, așa, pitit după inițiale). De acolo am vrut eu să mă duc la mine acasă, fiindcă eram trei persoane, am făcut comandă la Agenția C.F.R. de nu mai puțin de 15 bilete (6 la Mamaia și 9 la Constanța) — „așa, pentru mai multă siguranță!”.

Pe urmă, întreb C.F.R.-ul, prin intermediul revistei „Flacăra”: „Cum e posibil să nu fie bilete la citeva ore de la începerea vînzării?”

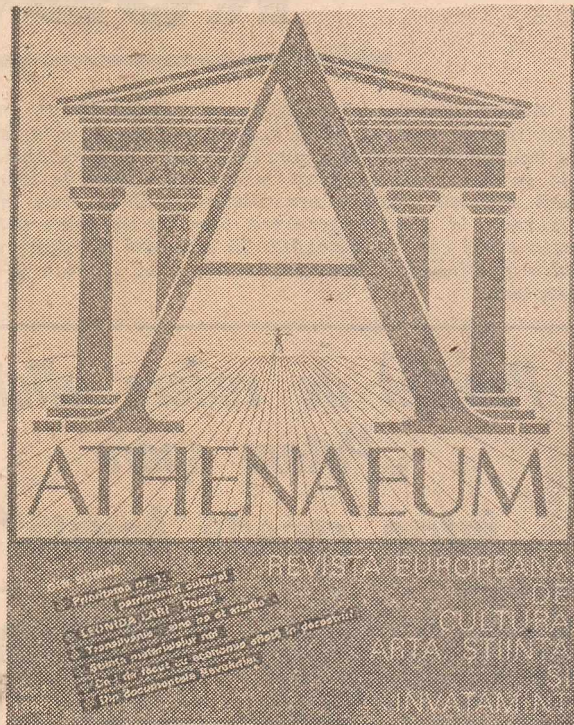
Nici gînd să apărăm C.F.R.-ul, dar zicem că s-ar găsi inovații mult mai aproape decît v-în-

țit moale..., alunecîndu-mi din mîini.

☆ La ce bun aș fi încercat să-l conving? Era un individ mărginit, de condiție proastă. E ceea ce se numește un ins incuiat. I-am deschis capul dintr-o singură lovitură, ca să-și dea seama cum trebuie să vorbească atunci cînd nu știe să tacă.

Versiune de EUGENIA VASILE

La început de drum



În explozia publicistică românească, iată o nouă apariție — „Athenaeum”, revistă europeană de cultură, artă, știință și învățămînt, editată de Asociația oamenilor de știință, artă și cultură din România. Netemători că „au luat startul” mai tirziu, realizatorii (director — Romul Munteanu, redactor șef — Valentin Hossu-Longin, secretar general de redacție — Cornel Tabacu) nu-și

propun să recupereze presupusul handicap (așa cum fac alții alții!) printr-o „terapie de soc” gazetăresc. Dimpotrivă, miza este pe calm și exactitate. Un pariu cu viitorul, care poate fi cîștigat, pe măsură ce seriozitatea și rigurozitatea vor fi preferate (măcar de către o bună parte a publicului) bombardamentului năucitor al scandalului informational. (C.D.).

chipuiți, domnule N.D.! Priviți-vă-n oglindă și meditați: „Ce-ar fi fost dacă ceream — eu și alții — ca mine — doar atîtea bilete cite îmi trebuiau?”

timplă. Doar că nu-i de acord cu Alba Iulia și propune Brașovul. Argumentele sînt „de ordin politic, menite să demonstreze țării și lumii că Transilvania a fost și rămîne românească. Brașovul este situat într-o zonă mai temperată, cu aer curat și apă rece. Cutremurele, la București, fac ravagii, la Brașov abia se simt”. Argumentele nu sînt de negat, dar, parcă ar mai fi încă multe ale probleme, rămase nerezolvate. Cu ele, ce facem?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

POȘTA REDACȚIEI

Popescu Stefania — Alba Iulia. Iliescu Stefan — București: Pentru dv. și pentru toți abonații noștri, iată lămuririle necesare. La data majorării pretului revistei pentru abonați nu s-a perceput diferența de pret, chiar dacă abonamentul era pînă la sfîrșitul anului. Însă, noile abonamente, după această dată, se fac conform costului actual al publicațiilor Flacăra. Acesta este avantajul abonamentului pe termen lung. ● Vasile C. Ionit — Resita: Aveți dreptate, dar sigur cunoașteți și dv. pe alții care pot beneficia de aceste înlesniri obținute pentru veterani de război: locuri de veci și călătorii gratuite pe mijloacele de transport în comun. ● Popa I. Maria — satul Sărăteni, com. Murgeni (Vaslui): Deși nu ne dați date concrete, încercăm să vă răspundem. Dreptul la pensie îl au urmașii celor care la data decesului erau pensionari sau îndeplineau condițiile de a primi pensie (erau încadrați în muncă, vîrstă, vechime). ● Patrie Grigore — București: Din lipsă de spațiu, autoarea articolului „Se naste un muzeu” nr. 36 nu a enumerat pe artiștii care au lucrat în Tabăra de creație de la Valea Dof-tanei în acest an. Dacă a ales, totuși o lucrare a dv. pentru ilustrație, înseamnă că a impresionat-o cel mai mult. Cit despre drepturi de autor, nu avem posibilitatea. ● Tone Gheorghe — Vulcan: Nu stim precis, nici noi nu mai prididim cu cititul tuturor publicațiilor. Totuși, căutați în cele de știință și tehnică. Datele publicate în anii trecuți de revista noastră referitor la „efectul de piramidă” sînt destul de complete. ● Bosneag N. Constantin — București: Cererile de recurs extraordinar sau de strîmutare a unui proces nu le rezolvă presa. Am îndrumat memoriul dv. la Procuratura Generală, de unde sperăm că vi se va da un răspuns întemeiat pe faptele reale. ● Tudorache Valentina — Constanța. Szabo Cornelia — Galați: Vedeti că nu v-am uitat? Scrieți-mi cum s-au rezolvat problemele. ● Fieraru V. Viorel — satul Retevoiestii, com. Pietrosani (Arges): Așteptăm să ne scrieți dacă s-au definitivat lucrările. ● Popescu Radu — București: Pentru obținerea certificatului de calificare, întreprinderea trebuie să vă elibereze o adeverință din care să rezulte că în timpul cit atîi urmat treapta a II-a de liceu curs seral atîi lucrat în meseria respectivă. În baza acestei adeverințe, liceul la care ati urmat treapta a II-a vă eliberează certificatul de calificare.

REGHINA VARVICI

Porniri senatoriale

În una din ultimele sedințe ale Senatului, dl. V. Moiş a lansat o valoroasă propunere privind aniversarea a 525 de ani de când Bucureștiul a devenit capitala Țării Românești, probabil ca răspuns vizând irendismul turcesc actual. Sintem informați că în una din viitoarele sedințe, tot domnia sa, animat de alese sentimente umanitare, va lansa propunerea privind majorarea alocației pentru copiii rămași orfani în urma accidentelor de circulație.

(Ion Bleda)

Răbdare și... tutun?

Cine pretinde că pină și vorbele noastre de dăh, validate de-a lungul timpului nu pot juca feste românului în ziua de azi, se înșală amar. De pildă, ce credit mai poate avea alăturarea sfătoasă „Răbdare și tutun” când pe întreg cuprinsul țării tutunul a-nălțat ciubote roșii? Și în fond, de ce nu — răbdarea nu costă bani, e sănătoasă și nici nu ridică probleme economice. Dandanaua e însă alta: ce facem când terminăm și răbdarea?

Coșbuciană



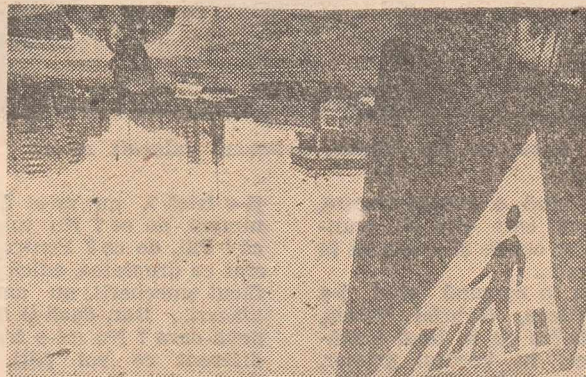
Și ce fată frumuseică are mama! (Fotografie de LEONARD CHIOVEANU)

Rubrica indiscretului

● Ce vor mai păzi lucrătorii din magazinele alimentare de stat după ce li se vor termina și stocurile de creveți?

● De ce s-a hotărât Televiziunea Maghiară să adopte codul etic al postului de televiziune BBC? Din curiozitate față de premierul britanic aflat în vizită în Ungaria (și care i-a fericit pe unguri cu intrarea liberă în Anglia, începând cu 1 octombrie 1990) sau din solidaritate cu cei de la BBC, care au transmis recent informații despre București pe fundalul unor imagini de la Sofia (Valeria Dorneanu)

Disciplină



Pietonii n-au decît să se conformeze. (Fotografie de SORIN MOISE)

Nuntă ca-n povești...



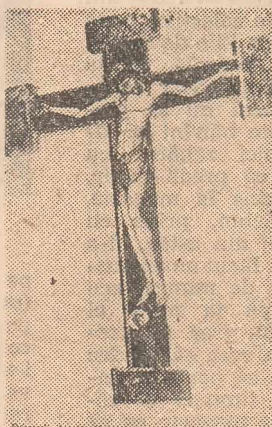
Fotografie de DAN ARDELEAN

El bine, exact ca-n povești și cu nunta despre care scriem, nuntă ce a avut loc în municipiul Satu Mare. Numai că după miezul nopții nu a dispărut mireasa ca prin farmec, precum e obiceiul, ci... mirele, arestat în toată nuntă de către organele de poliție locale pentru comiterea a 7 spargerii. Ginerică, alias Marius Gajdos, a trebuit să se supună, lăsându-și aleasa inimii (Maria Nagy — foto) singură și tristă.

Interesant de menționat că prezența de spirit a oamenilor funcționează uneori ireproșabil. Ca atare, nunta a continuat și după „incident” pînă la stringerea „darului”. Ce-i drept, nuntă de neuitat.

Expoziție de icoane

Intr-una din sălile Muzeului „Theodor Aman” din Capitală, str. C. A. Rosetti nr. 8, s-a deschis o interesantă expoziție de icoane. Rod al strădaniei doamnei Lidia Zamfirescu, restauratoare la Muzeul Național de Artă, icoanele sînt realizate în totalitate pe lemn. Se resimte influența bizantină prin bogăția îmbrăcăminții, iar pe de altă parte, referindu-ne la culori, este evidentă influența scolii kievienne, trecută prin filiera moldoveană a artei creștine românești, păstrind bineînțeles conservatorismul ortodox prin lipsa spațializării imaginii. La vernisaj, toate icoanele au fost sfințite. Prin această expoziție s-a dorit să se pună din nou în evidență



Fotografie de GIG MOTOIANU

icoana și implicit creația artistică în marele circuit social al culturii. Expoziția este deschisă între orele 10—15 pînă în ziua de 25 octombrie. (Adrian Mitu)

Topul bancurilor triste

Intr-un posibil astfel de top, pe anul în curs ar fi cîștigat detașat unul auzit de la un neamț (nu contează cine), un banc-torpilă, amar cum nu se mai poate. Iată-l:

„Cînd un om fură, asta înseamnă mania.

Cînd doi fură, asta înseamnă cleptomania.

Cînd un întreg popor fură, asta înseamnă Romania.”

Scuzați-ne.

Eveniment

La Oradea, pe malul Crișului, continuă lucrările de amplasare în cen-

trul orașului a statuii marelui nostru poet național, Mihai Eminescu. Lucrarea poartă semnătura celebrului artist Ovidiu Maitec și urmează a fi dezvelită la data de 12 octombrie a.c. Detaliile cu privire la statuie și la importanțele semnificații cultural-istorice ale datei la care va avea loc evenimentul, vor fi inserate în unul din numerele viitoare ale revistei noastre.

Toate drumurile duc...



Direcții în cultura română. (Fotografie de GABRIEL BUGNAR)

Aniversare

La Galați, a apărut nr. 20 al periodicului „NODURI ȘI SEMNE”, editat de Asociația tinerilor creatori din municipiul respectiv. Remarcăm efortul susținut al tinerilor gazetari de la Du-

Scandinavia noastră

La Casa Universitarilor din Timișoara a luat naștere Asociația „Prietenii nordului” care își propune stringerea legăturilor de prietenie cu țările din nordul Europei: Finlanda, Danemarca, Norvegia, Suedia și organizarea unor manifestări culturale, științifice și sportive, atât în Timișoara cit și în alte centre culturale ale României. Întîlniri cu personalități reprezentative din țările Scandinaviei.

Toți cei dornici de o spiritualizată răcoare nordică se pot adresa Casei Universitarilor din Timișoara, str. Paris, nr. 1, tel. 36731, cod 1900. (I.Z.).

Dumnezeii satelor rămin primarii

Demersurile legate de instalarea noilor primari, conform mult discutatei Legi nr. 5/1990, au fost perturbate (cum dealtfel era previzibil) de voința obstinată. În județul Satu-Mare, „seisme” provocate de săteni au pus probleme prefecturii, care adesea — precum în comuna Halmeu — a fost silită să-și reconsidere punctele de vedere. Apele se vor limpezi, e drept dar, cum anume vor arăta ele, limpezi?

De-ale toamnei



Vremea duetelor (Fotografie de PAUL AGARICI)

Sub semnul cotidianului



Cine plimbă ursul? (Fotografie de PAUL AGARICI)

Jale cu studenții

Ca peste tot, în mai toate centrele universitare tradiționale sau create „peste noapte”, și la Galați problema primirii și cazării studenților din anul universitar 1990—1991 pare, cel puțin deocamdată, insolubilă. Din câte am aflat, numai aici există 800 de studenți peste numărul celor din anul trecut. Neînțelegerile, diferențele, scandalurile continuă la această oră, în virtutea eforturilor conducerii și administrației Universității. Dreptate au toți sau nici unul. Plouă cu argumente din toate părțile, însă acestea nu-i încălzesc pe cei necazați încă. Și cum și gazdele sînt piperate, majoritatea devin cu totul optimiști: „Foate verde de dădău / O să fie și mai bine!”. Asta e — jale cu studenții. S-o fi găsit soluția între timp?

Apocalipsă



Și cei morți vor învia, și orbii vor vedea (Fotografie de PAUL AGARICI)

Poștașul de pe strada mea

Habar n-aveam ce personaj important o să devină! Înainte, îl cînteam dacă-mi suna la ușa, fără să mă gîndesc că bag vreun capital în chestia asta. Ulterior, în mine s-a trezit un gînd meschin și-am început să socotesc cum și cit și cînd l-am omenit, dar, mai ales, dacă mă ține minte. Acum e important! Normal ca să mă uite, nu-i așa?

Ei bine, am avut un noroc uluitor: nu m-a uitat! Iar eu, împletind un soi de recunoștință cu starea febrilă de a pune zilnic mina pe el, îl curtez fără rușine. Primește totul cu zîmbete superbiare: și întrebări grilului despre starea sănătății domniei sale ori a familiei și complimente și... în sfîrșit, totul.

N-aș îndrăzni pentru nimic în lume să scriu la vreun ziar, cum face domnul Vasile Andreica din Tazlău Neamțului: „Dacă actualul serviciu de poștă nu este capabil să-și onoreze obligațiile, atunci să se înființeze un alt serviciu, care să facă acest lucru.” Sau, mai rău, domnul Iulian Vărădean din Săvișin, județul Arad: „Ce ziceți, nu găsim niște poștași cinstiți? Că pe vremea lui Ceaușescu nu mi-a dispărut nici un ziar.”

Omul meu lucrează la poștă. Dacă se află? Aș putea fi pedepsită! Că s-au mai văzut cazuri: „Ultimul număr l-am primit în mai. Dacă știam asta, nu mă mai abonam.” (Silvia Azoitei, Birnova, județul Iași). „Nu știu ce se întîmplă, că noi nu primim revista. Numerele din luna aprilie le-am cumpărat de la bisnitar, cu 8 lei bucata. De ce ei o au — sau, mai bine spus, de unde? — iar abonații nu?” (Carmen Todea, Becicherecu Mic, județul Timiș).

Ce e drept, e drept, n-am fost pusă în situații dificile, ca Roman Simion din Gilău, județul Cluj: „Am insistat de nenumărate ori la factorul poștal pentru a obține un abonament, dar fără succes.” ori Mircea Marian din comuna Birla, județul Argeș: „Doresc un abonament la „Flacăra — Bis” pe care să mi-l faceti dumneavoastră, intrucît factorul poștal spune că nu se poate face.”

Nici nu mi s-au întunecat mințile, încît să-l jignesc pe cei fără vină: „Nu respectați oamenii, pe noi, abonații, și vă place numai să incasați banii.” (Abraham D. Galați) Eu știu foarte clar, ziaristii scriu și posta împarte ziarele, așa că ia și banii. De aceea, nu mă ridic cu pretenții față de cine nu trebuie: „Rog a mi se restitui suma de 45 lei pe care l-am achitat la contractarea abonamentului.” (Harabagiu Zamfirache, Bacău).

Acum, recunosc, nici n-am pățimit, nici nu m-am înfuriat, nici n-am aruncat cu banii pe fereastră. Rația de noutate mi-o primesc cu regularitate, grație unei mici smecherii: am mare grijă cum mă port cu poștașul de pe strada mea.

LIANA TATOS ■

Grupaj realizat de CRISTIAN PAVEL ■

„E dictatură ca pe vremea lui Ceaușescu”

În numărul 34/22 august 1990 al revistei Flacăra începem acest serial. L-am continuat în nr. 38/19 sept. 1990 invitând la dialog organele competente.

În cele ce urmează, vă prezentăm situația din comuna Moara Vlășiei, unde, primarul S.A.I., G.C. Vilcea, l-a reînstatat la conducerea comunei pe fostul primar de pînă la 22 dec. 1989, activist de partid înlocuit atunci de oameni, pe Ion Radu, repus, deci, la primărie, cu decizie, de la 18 sept. 1990. S-a iscat o stare conflictuală; la Căciulați, în apropiere, oamenii au ieșit în stradă; la Moara Vlășiei, e o situație încordată. Este cazul să intervină cineva, să liniștească lucrurile, acum, cît e calm. Iată faptele relatate de oameni din comuna Moara Vlășiei (menționăm că, discuția, absolut autentică, a fost transcrisă exact, că stă la dispoziția oricui, că, numele și adresa primei femei cu care am vorbit, o numim Maria, rămîn, din teama dumneaei, comunicabile numai unor organe oficiale).

1. Maria :

Fără poze ! E dictatură cum a fost pe vremea lui Ceaușescu. Cînd s-a înființat ceapeul, ei a căutat de și-a făcut averi și-au făcut de toate alea, contabilul, și vrem să se

string. Imi dați mie lista ? Da, o luați, ă, vreau așa, să se facă și control acasă la... cum o cheamă p-asta ? Este la, la, ceape, acolo, dă, dă emoție, d-asta, parcă, Gitan Ana, să vedeți ce gospodărie are, este economista cu 7 clase, ă, Maria, iar, a lu Victor, este tot economista, tot cu 7 clase, fostă șef de fermă pe cîmp, ă... Dar de ce vă este frică, vouă, în sat ? Ne e frică pentru că peste tot ne amenință că să tăcem, să tăcem, să tăcem, că să ne vedem de treabă că tot ei va fi, cine?, ăștia de la ceape, eu am fata, a făcut liceul agricol și... și la primărie? La primărie l-a dat jos pe Neluțu, l-a pus tot pe Radu Ion și e tot de-ai lor, nevasta lui e pusă la starea civilă, cu liceul, era la oi, la colectiv și-a pus-o la starea civilă, mătușa ei, fostă la Ceaușeasca, la Snagov, o pieptăna p-aia, era la aia în casă și el a ajuns iar primar, are două, trei zile de cînd e, că a venit o fiuică de sus, de unde?, nu știu, de sus, dacă de sus începe cu ai lui Ceaușescu mai bine să-i pună dracu înăpoi p-ai lui Ceaușescu să terminăm... Toți ăștia ai noștri din comună sînt tot, tot un neam, tot o sleahtă, nu poți să zici nimic și eu aveam, asta... nu-nțeleg, de ce nu zic nimic, oamenii ? Cine, oamenii ? păi îți tai craca de sub picioare

la starea civilă, iar, asta, Stoi-ciu Ana, a, secretară la sfat, a ieșit acum la pensie, a avut o nepoată cu liceu la Electronica, a băgat-o p-ă aia numai decît, înlocuitoare fiuică de sus și fata mea, cu liceul agricol, care trebuia să fie, care trebuia să fie tehnician aici, în comună, n-a primit-o nicăieri, abia acu c-a intervenit Neluțu a primit-o lociitoare, profesoară lociitoare la Căciulați, dar p-ă mine mă deranjează foarte mult lucrul ăsta, adică, dacă eu nu am p-ă nimeni în comună nu mi se face nici un fel de drept, ei taie, ei spînzură, ei vinde pămîntul, ei... Te-ai dus undeva? Unde să mă duc, șefu, am fost la secția agricolă numai pentru fată și mi-a spus să vin înăpoi, acasă, că se rezolvă lucrurile. A primit-o șefă de echipă, vreo șase luni de zile... Lumea, în comună, e supărată ? E foarte supărată, să vedeți, să veniți, nici zahăr d-acu un an nu s-a dat, n-are oamenii nici ceaiul cu ce să-l îndulcească, ierj am luat griul de la colectivă c-am avut și eu 80 de kile de luat și injura lumea p-acolo pe la colectiv, că nici măcar zahărul, zice, zahărul nu se găsește că sîntem bătrîni și d-ăta timp nici zahărul nu ni-l dă, a zis că predă cheile, a fost unul prins la magazie, nea Ion Crăciun, prins cu multe învîrteli din astea, l-a dat afară, c-a făcut un an pușcărie la locul de muncă, acu l-a chemat p-ă la mîna ei dreaptă, dar nu vrea să predea cheile, nu vrea să predea cheile că zice că poate se învîrtește niște timpuri și rămîne tot ea la magazie ca să mulgă, să vindă, că toată toamna se opreau 5-6 mașini mici într-una la ea la poartă și lua de la magazie noaptea și dimineața. Da fostul primar, de după revoluție, a fost bun sau a fost rău ? Care, Radu Ion ? Nu, ăsta... Neluțu ? E foarte bun, e omu dreptății, da nu poate pentru că a fost într-una, a fost, și prin telefon, amenințat și așa amenințat că să se dea la o parte. Eu am vrut să scriu și încă am vero trei hîrtii scrise da n-am știut unde să le trimet, toată lumea este de acord și-a zis să vină, domne, să facem odată să se termine odată cu nenorocirea și uite că o să mai scriu, și eu că uite așa, de emoție, parcă nu mai știu dracu cum îi cheamă... Toată luna octombrie sînt acasă...

2. Boițeanu P. Nicolae :

Ce se-ntîmplă ? Ce să se-ntîmple, la noi a fost ales primarul d-ă C.P.U.N. după revoluție, Vasile Ion, Neluțu, da, și, bineînțeles, vrut de toată populația comunei, dă obște, pe cel vechi (Radu Ion, n.r.) l-a gonit lumea pentru că a terorizat lumea și a adus numai necazuri comunei ; așa ; da ; are Radu Ion, casă cu vilă, pentru că eu am 42 de ani, am 25 de ani de muncă în industrie cu categoria 7 cu 1 și vîd duc și la mine acasă, dacă vreți, și nu am putut să realizez atîția ani... ați fost muncitor ? eu sînt muncitor, strungar, cat. 7 cu 1, și n-am putut să realizez ce a realizat el, nu, și asta de unde le-a realizat ? Și lumea nu-l mai vrea, pentru că a trecut prin toate structurile comuniste, adică, începînd de la secretar U.T.C., activist de partid, instructor... lumea nu-l vrea pentru că a trecut prin structuri comuniste sau pentru că este rău ? Mai ales, că-i al dracului, mulți nu-și dau seama, dar cei care cunosc toate problemele vieții, dă astăzi nu-l vrea pentru că a fost comunist și ceilalți care nu sînt la zi cu politica cu mai știu eu ce nu-l

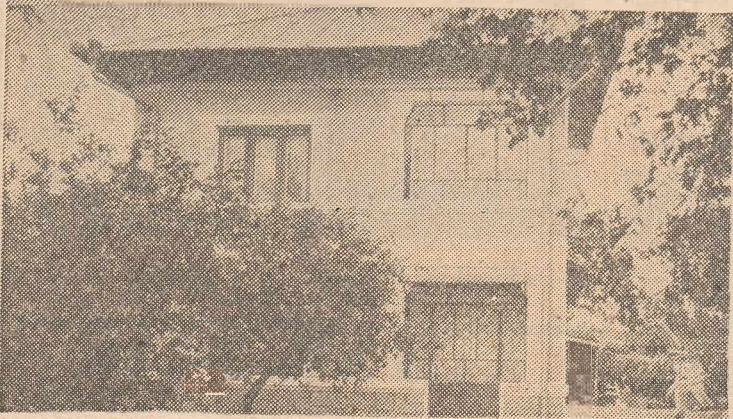
vrea c-a fost rău. Ce face lumea ? Lumea nu face, bijbiie toți, de ce ? Bijbiie toți pentru că trebuie să aibă un om să-i conducă, le e frică, bineînțeles, că sînt cu frica asta, cu teroarea că, încă de la regimul comunist, sînt o gașcă, de la ceape, sînt de la primărie, care au fost p-ă la magazie și care au fost toți care au furat din munca satului, care au furat și-acuma i-am zis lui șoferul și zice p-ă nu pot să dau declarații că zice, șoferul de



Boițeanu P. Nicolae

pe mașină, eu i-am dus griul (primarului Radu Ion!) da nu pot, că-i bag p-ă ăilalți de la ceape la apă, da eu știu că i-am dus, i-am zis, uite, au venit oameni, imi dai declarația, care mi-ai zis, păi, stai că să vezi, că nu știu ce, că eu nu pot să dau, că-i bag pe alții la apă, da știu precis c-a furat, c-a luat, că... și noi putem să rezolvăm decît cu dovezi concrete, nu, cu martori, cu declarația omului, domle, eu i-am dus atîtea tone de griu, că mai spunea și vecina, d-ăici, zice, venea, acolo, pînă să-l ia înăpoi primar și discuta cu Pătruț și Maria, magazionera, și spunea, tot eu vin la conducere și-am să-i pun eu la punct pe toți. Dar dumneata erai acum la p-urumb și te-am găsit muncind. Cum e ? Cum să fie ? E bine. Muncesc adică, ceea ce mi-a dat, îl muncesc și mi-l iau acasă, nu. Nu vreau să iau după munca altuia, ceea ce muncesc să fie al meu... Primarul o să albă mai mult ? Păi, o să aibă, pentru că fură și noi nu mai vrem să fure și nu mai vrem să trăiască din munca noastră, să vedem a-

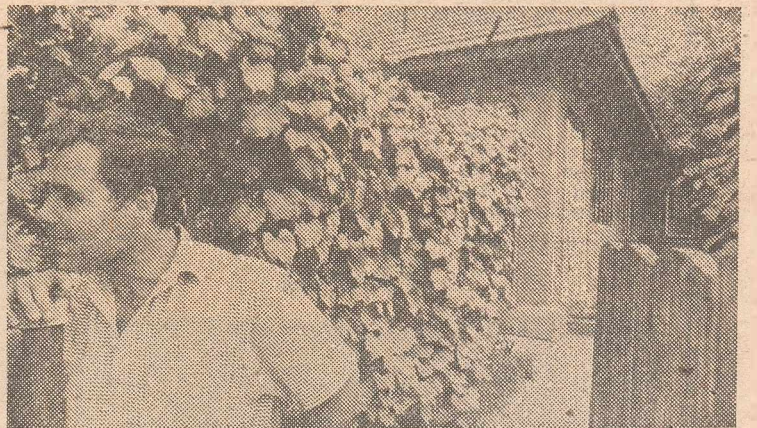
alegeri alt primar, da, d-ocamdată, e pus din ordinul Guvernului... Care ordin și de unde, noi nu știm ! Bineînțeles că și primarul (Vasile Ion) a avut o vină, că trebuia să aibă mai mult tupeu, că eu dacă eram în locul lui ziceam nu ies d-ăici, adunam satul și să vedem ce zice, eu nu plec, nu... De ce le e frică oamenilor ? La oameni le e frică pentru că au rămas cu teama asta de pe timpul lui Ceaușescu, dă la comunismul ăsta... Dar polițistul din sat, cu cine e ? Polițistul, bineînțeles, e cu ei, n-o să fie cu noi, nu, e cu ei pentru că cu ei trăiește bine. Să vorbească și cu ei ? Puteți să vorbiți, nu știu, nu pot să vă dau nici un detaliu, ce va spune sau de partea cui va fi, știu eu, puteți, să-l întrebați, nu, nu ne deranjează. Mai pot vorbi și cu alți oameni ? Da, dacă vreți, mai facem o listă, facem o sesizare, cu listă de oameni, cu semnături... Nu, nu, eu sînt de la ziar, nu trebuie să ne formalizăm, vreau să vin să vorbesc cu oamenii... cînd e bine ? Duminică sau sîmbătă ? Păi, lumea duminică dimineața e mai mult acasă... Domnule, am doi copii și vreau să luptăm nu pentru noi, ci pentru viitorul lor, să fie bine. A fost un singur partid, au fost comunistii, n-am avut încotro, m-au obligat, da acu primarul a fugit după putere, a vrut-o, își semnează sentința cu propriile lui acțiuni, adică lumea îl urăște mai rău, pentru că pînă acu îl mai ierta, zicea, domle, el putea să argumenteze, să zică, ce să-mi faceți, a fost partidul comunist și n-am avut încotro, m-am făcut membru de partid, m-a obligat să fac asta, dar, după ce a căzut pecereul, au căzut structurile astea, tu te-ai luptat din nou să vîi la putere și iar să terorizezi lumea ; nu se mai poate așa ceva și lumea mai rău te dușmănește, mai rău, cine știe, că io, după mîntea mea, atîta cît am eu, zece clase, democrația, vîd că înseamnă și debandadă, așa e, poate să fie și terorism, poate-i dă și foc la casă, se găsește o gașcă, nu sînt dur, nu sînt dur, vă spun, eu pun răul... Domle, să vă spun, vă dau o vedere de ansamblu ; comuna noastră nu e o comună de oameni hotărîți, e cam lașă, un pic, nu sînt oameni hotărîți, ca în alte comune, și oamenii o lasă pînă n-or mai putea și atunci sînt răi, dar dumneata de ce nu ești laș, eu, eu așa am fost de cînd sînt eu, și nu



Casa lui Radu Ion, primar sub Ceaușescu, revenit primar sub Iliescu !

facă control. Eu am servicii și bărbatul meu are servicii și băiatul a ieșit pe salariu și ați văzut unde stau, acolo, lîngă... Eu nu am putut să-mi fac gospodărie cum și-a făcut ei. Cum vă cheamă ?... Nu, nu scriu nimic, uite, pun caietul aici (n.r.) Ia, țineți minte și la urmă mă dați de necaz, nu măi pot trăi în comună. De ce vă e frică ? Nu, pentru că e o ciurdă mare, dă, dă, dă, nenorociri care conduc comuna și primarul care-l pusesem acum după Ceaușescu, Neluțu îl cheamă, e profesor la școală, n-a avut decît să dea în primire săptămîna trecută și l-a pus pe Radu Ion care e acum... Postu ? Fostu primar, cu asta, școala Ștefan Gheorghiu, cu toate astea, el, și-a făcut, Radu ăsta, are case cu etaj, are ARO. E dictatură ca pe vremea lui Ceaușescu, adică în ce fel ? Da, da, adică, de cum s-a făcut colectivul, a fost un președinte, l-a găsit defect, l-a dat jos, a pus altul, neam cu contabilul, soră-sa, secretară, soră-sa ăilaltă, la biroul cooperativei, toți s-au făcut un neam, s-au făcut o sleahtă și au format toți o conducere, ca o pinză de păianjen, noi, ăștia, restul lumii, n-am putut niciodată să ne ridicăm, n-am putut niciodată să, să, să... Spune-ți măcar numele mic... Maria... știe, știe despre ce e vorba cîțiva din comună și-a zis că să stau... (Imi dă o listă) Ce-i cu lista asta ? Oamenii care sîntem împotriva lor, adică tot ce-am putut să

și pe cîmp și peste tot ne beștește, ne-njură, ne drăcuie ne, ne face albie de porci... Cine ? Maria, tehniciana care-a fost, a lui Curcaru, toți... vrem așa, să se schimbe totul, în definitiv să se desființeze ceapeul, ă, au fost grajdurile ceapeului aici făcute de noi, de toată comuna, de părinții noștri, s-au dărîmat, s-au dărîmat și Maria asta a luat absolut poate jumătate din material, a luat degeaba fără nici un fel d-ă... a luat la materiale și a dus, nu știu, le-o fi plătit, nu le-o fi plătit, le-a dus în curte la ea ca să-și ia loc de casă p-acolo p-unde zice c-au fost grajdurile, locuri dă casă nu s-au dat decît la cîțiva d-ai lor. Gitan Ana este economista la ceape, smulge d-acolo cît poate, și-a făcut avere peste tot, și-a luat mașină mică la băiat, l-a măritat, l-a dus la o fată, în Balotești, acu a dat să-i ia mașină mică și la ăstalt mic, Maria, asta, la fel, cum dracu îi zice la asta, uite că dacă nu și uit, dracu. Ce rol are primarul Radu Ion, aici ? Primaru e mină în mină cu ei, ARO pe care l-a luat primarul, vorbește lumea, eu nu pot să mă duc să-l caut în acte, zice-se că ar fi luat pentru ceape, acu doi ani și cînd a sosit ARO la ceape, că mi-nchipui că prin ceapă s-a luat cu bani mai puțin, numaidecît și-a trecut el numele, ei își face ce face acolo, mină peste mină și l-a trecut pe numele lui și s-a făcut băiatul cu ARO, și-a făcut case cu etaj mare, nevasta lui



Casa lui Ion Vasile, primarul înlocuit recent

tunca cînd o munci fiecare, să vedem care știe să muncască și cel ce știe, ăla să ia mai mult...

Eram în comună cînd l-a adus Vilcea, Gabriel Vilcea, ce-a zis ? a zis în felul următor, zice, lu vechiul primar, i-a zis, zice, d-astăzi e primar prin decizie domnul Radu Ion, zice, și dacă satul nu-l vrea, el e pus și v-alegeți la noile

ți-e frică ?, nu mi-e frică de nimeni, de ce ? Nu mi-e frică ! Păi, de ce ? Pentru că eu sînt cu dreptatea, adică nu am făcut șmecherii, nu am făcut afaceri... Dar, dacă-ți face cineva ceva ? Nu mi-e frică, indiferent ce voi păți, chiar dacă voi muri, tot nu mi-e frică, nu mi-e frică, indiferent ce-mi vor face, nu mi-e frică, pentru că vreau să lupt pen-

uşescu!"

...pentru realitate, democraţie, pentru că ne, noi, chiar România ultimii, domnia asta dă Est, să nău în urmă cu ; nu se poate, că ia, am fost avansaţi ari, dă unguri, dă... u eu, după cultura io am, şi noi să răni... nu se poate aşe să luptăm, dacă noi, cei mai tineri utere, cei bătrini nă mai interesează, a mor ; ceilalţi, nu trebuie să luptăm, mai puţin, dar penoştri să trăiască şi ; mai frumos, mai, i, nu aşa cum ne-a ecembrie că ce e la şi pentru noi şi-ort e una şi pen-ta... nu se poate u mai vrem min-realitate, şi vrem bām mentalitatea, si dă muncitor, dă orice, adică, să fim a locul dă muncă, cinstit, dar şi ei ească la valoarea u ? Care-i bun, şi trăieşte, care-i ară, nu mă intere-dacă nu, să facă o nai dă jos, dacă apul s-o facă p-ai-mi trebuie mie... că numai aştia pot nu se poate a, da cei care ea, nu, nu, condu-bun să conducă, un, nu... că are a are... **Dumneata ur, nu, crezi că ai ee comuna ?** Eu ? cum ; de ce ? Nu u că nu e timpul l meu e să se mai apele, am copii i nu ştiu, mă ţine e după aceea ? Eu întreprindere cu a de muncă şi am imi trebuie 9 sau 8 5 ca să ajung la ensionare cu gr. ncă, nu ştiu ce, **Şi dumneata la ti oamenii din co-că dacă Radu va ar va ieşi scandal** Da, sută la sută. cu oamenii, sin-a asta ? Da, da, da... reţinere ? Nu a nă şi de par-să fie, pentru că, în comună, sint neamurile automat i el ca să zică, amul meu acolo şi i şi pă mine şi mă, mine sau mai ştiu să ştii că contra se poate fără con-re o să fie ca să-l bineînţeles, şi să altcineva, o să fie, les că o să fie mai vorbit cu oamenii zic ? Da, oamenii, furis, da, mai re-linsul, domnul pri-, cu frică, nu mai ce ? Dacă cunoaş-de la primărie, o spună aici ? Nu ? şi ai lor le-a dat cerea, începînd de Roman în jos şi ac aceste zguduiri, ultima, ultima, nu stepti ca noi...



Petre Elisabeta : „Să nu mai fie hoţi în sat !”

colectiv, am muncit, şi, vădu-vă, cu doi copii, ştii, şi n-am leafă de la ceape, mi-a dat 400 de lei de pe urma lui bărbatu-meu, dumneavoastră ştii că n-am decît 400 şi de la ceape nu mi-a dat c-a spus că am leafă de urmaş, şi-acu am făcut cerere şi-am mers la Bucureşti să depui acolo, şi nici acu nu mi-a dat, acu am scos adeverinţă, am scos... mi-a dat zilele dă aştia ani dă zile dă, la colectiv, am scos şi am dus acolo, la casa pensiilor, acolo, la agricultură, că nu ştiu să spun, nu ştiu să vorbesc, ce să spui, şi nu mi-a dat nici un leu, mămică, ca să ştii, mămică... Singură m-am chinuit şi-a tras pă noi, toţi, care a intrat, numai hoţi, pă noi ne-a dat afară, să muncim, noi şi alţii să ia, să facă, să aibă maşini, case, bani, televizor color, eu, amărită, he, he...

Petre Elisabeta :

...nă, ce dă hoţii au... Lucrez la ceape ani. Io-s bătrînă ; e bun primar... i). De ce nu-i i motivul ? Asta bun cum e ne-ot ! Cine-i hot ? ta. De unde ştii ? mea a văzut şme-hap, hap, hap, ştii, bătrînă, am 67 de

PAUL AGARICI

Comuna Buciumi – o Săpîntă a Sălajului

Cazul Toader Steţca, cunoscut în ţară şi peste hotare, a ajuns un fel de etalon după care se raportează nenumărate alte cazuri din Ardeal. Parafrazînd celebra maximă istorică românească „Aştiia Horia, cite sate româneşti în Ardeal”, acum putem spune, spre cîntea unor primari iubiti de obşte că „Aştiia Toader Steţca, cite sate în care încearcă să-şi recîştige poziţiile pierdute nomenclatura colhoznică în Ardeal !”.

După Revoluţie, gîndul cel mai sfînt al ţăranului a fost acela de a avea pămînt. Boala neamului nostru de plugari care ne-a mîntuit, Revoluţia nu l-a împroprietărit pe ţăran, ci i-a dat un pogon de pămînt în folosinţă, consfinţind cunoscuta zicală „Omul şi pogonul”. În zonele de deal şi munte (în speţă, în Transilvania) se preciza că ţăranii POT împărţi întreaga suprafaţă de pămînt, cu anumite condiţii. În multe sate, ţăranii şi-au luat în stăpînire pămînturile moştenite de la moşii şi strămoşii lor, în altele li s-au acordat numai cite un pogon, iar navetiştilor un sfer de pogon. În freamătul dumnezeiesc al Revoluţiei, poporeni şi-au ales primari în modul cel mai democratic. Hidra colhoznică a vechii nomenclaturi de la sate s-a dat la fund cu inima înecată de minie şi dorinţa de revanşă în suflet.

În comuna Buciumi din Sălaj, cu satele aparţinătoare Bodia, Bogdana, Sîngeorz şi Raşolt, consiliul local al Frontului Salvării Naţionale l-a ales primar, laolaltă cu sătenii, pe domnul Patriciu Sălăjan.

Acesta nu este însă nici membru al F.S.N. ori al altui partid politic, ceea ce i-a atras greutatea, după cum vom vedea, în continuare.

Pămîntul comunei Buciumi este un pămînt sărăcăcios, argilos şi greu, zona a patra de cultură, 711 ha teren arabil. Întrepretînd strict, restric-tiv litera de lege a Decretului 42/1990, ţăranii în frunte cu primarul au hotărît acordarea şi darea în folosinţă a cite 50 de ari pe cap de fost membru cooperator. Din suprafaţa de 711 ha s-au împărţit foştilor ţărani cooperatori 588 ha de teren arabil, restul cuprinzînd terenuri şi mai sărace şi greu accesibile situate la o distanţă şi de 7—8 km de sat.

În medie, a căzuţ cam 1 ha pămînt sărăcăcios pe o familie, ceea ce este destul de puţin. Suficient însă pentru a provoca minia detronaţilor din fostul ceapeu care din anii 1977—1978 au înregistrat pierderi de peste 80 milioane lei. Iată ce bine mergea ceapeul anapaukerian în Ţara Silvaniei !

După 20 mai, primarul nu s-a gîndit să se înscrie în rîndurile partidului zdrobitor de învingător, ci şi-a păstrat statutul de independent, ceea ce a început să-i irite pe noii oportunişti. Deja, a doua zi, 21 mai, a fost, pur şi simplu, ameninţat că va fi dat afară. De către cine ? De către nimeni altul decît de preşedintele F.S.N. pe comună care — aţi ghicit ? — fusese în epoca de tristă amintire preşedinte C.A.P. — Ioan Marincaş.

Pe la sfîrşitul lunii mai şi începutul lunii iunie, a început să vină în comună dl. subperfect Laurenţiu Barna cu fostul preşedinte al C.J.P.U.N. Sălaj care, împreună cu membrii F.S.N. şi „amărita conducerei a C.A.P.”, cum îmi spune domnul Sălă-

jan, au hotărît schimbarea primarului.

Ca şi în cazul lui Toader Steţca, ţăranii s-au infuriat că se trece peste voinţa lor şi adunîndu-se la primărie au spus celor de la prefectura judeţului „Să nu ni-l puneţi primar pe Marincaş că dacă îl prindem îl rupem !”. Ţăranii identificau toată mizeria ceapeului în persoana unui singur om.

Prefectura a propus atunci fostului şef de secţia S.M.A. postul de primar, dar acesta, decent şi bine crescut, a refuzat. A acceptat funcţia fostul secretar Chioreanu de la primărie.

Patruzeci şi trei de ţărani s-au dus cu rogojina pe cap şi cu jalba în proţap la Prefectură şi s-a spus : „Pentru ce pune pe primarul lor în drep-turi. Aici i s-a propus d-lui Sălăjan spre consolare un post de agent fiscal, dar el a spus : „Lumea are altă părere !”. Şi avea ! A ceea ca el să rămînă, în continuare, primar.

S-a propus alegerea a trei candidaţi, între care şi dl. Sălăjan şi sătenii să-l aleagă prin vot. Dar acolo la prefectură i s-a spus : „Pentru ce ai făcut bine, te felicităm, pentru ce ai făcut rău, te suspendăm !”.

Şi suspendat a rămas. Ce i s-a imputat ? Că dă prea mult pămînt la oameni. Lucru adevărat. Foştii membri C.A.P. au primit 50 de ari, navetiş-tii 25 de ari. A fost criticat că a distribuit incorect animalele. Oare nişte animale scheletice puteau să-i despăgu-bească pe ţărani de jaful la care au fost supuşi ? A fost, acuzat că a împărţit teren în-sămîntat cu griu oamenilor. Dar ce putea să facă ? Neajungînd pămîntul, el a fost nevoit să se atîngă şi de tar-lalele cu griu, dar după ce a obţinut aprobarea primarului judeţului. (Cum s-o numea pe-atunci !) şi cu obligarea la plata semîntului folosite, a ier-bicidelor şi a lucrărilor agri-cole de întreţinere. Concret : s-a secerat în ordinea nume-relor de casă, griul s-a strîns în curtea şcolii şi s-a împăr-ţit. Ţăranii au plătit sume de 23 lei/ar de pămînt semănat cu griu, deci 2300 lei/ha, lu-cru convenit cu dl. Eugen Ti-mar, director cu producţia a-nimalieră şi cu d-na Popescu, de la asociaţia ţăranilor. Au mai rămas 36 cazuri de ţărani care nu au primit lot de te-**ren în-sămîntat cu griu, întru-cit** aveau loturi complete în altă parte, dar în semn de admirabilă solidaritate, ţă-ranii au putut cumpăra de la cei care aveau griu. În-tr-un cuvînt, toată lumea a primit griu. Cînd s-a mai po-menit pe vremea ceapeului aşa ceva ?

În tot acest timp, animalele au fost îngrăşate de ţărani şi a crescut uimitor producţia de lapte şi carne. Exemplu : de la 350 de miei s-a ajuns la un număr de 1214 miei. La sfîrşitul lunii iunie 1989 pro-ducţia de lapte oscila în jurul a 1000 hl, ca în anul acesta producţia să crească la 2200 hl.

Ţăranii au cerut anchetă la faţa locului, adică în comună, acolo unde se vîd rezultatele. Comisia de anchetă, alcătuită din Iustin Olaru, director la Direcţia agricolă, Jurcău şi Sereş, jurişti de la Prefectură, domnul Zaharia de la Direc-ţin financiară şi dl. Haiduc de la Direcţia agricolă, s-a depla-sat în această Săpîntă linişti-tă în data de joi, 6 septem-brie a.c.

Cît credeţi că a stat onorata Comisie ? O zi, două, trei ? Erau doar acolo multe de cer-cetat, mai ales că au fost ru-

gaţi de oameni să facă verifi-cări la C.A.P. Comisia nu a stat în sat decît vreo trei ore (?!) şi a plecat „atotştiutoa-re”. S-a promis că se va re-veni pentru „adîncirea cer-cetărilor”, dar dacă i-a mai văzut a doua zi ori a treia zi cineva din sat, atunci i-aţi văzut şi dvs. !

Duminică, primarul iubit de obşte a fost convocat pentru a doua zi la Prefectură. Lu-neu, dl. Olaru a citit raportul care nici măcar nu era bătut la maşină, ci scris cu mîna şi din el a rezultat că oalele sparte trebuie plătite de către primarul Sălăjan.

După citirea acestui raport întocmit în fugă, primarul a exclamat cu îndreptăţire : „De ce nu v-aţi documentat amă-nunţit, domnilor ?”. Dar soarta lui era pecetluită. Se-cretara Stirb Elena trebuia să-i ţină locul pe timpul cit a fost suspendat.

La o săptămînă după sus-pendare, ţăranii au prins glas din nou şi s-au adunat, fier-bînd de minie, în faţa primă-riei. În faţa a 150 de ţărani minioşi, nu te joşi ! Ei au ce-rut personalului administrativ din Primărie să părăsească încăperile unde lucrau pentru o prefectură care le-a devenit, dintr-o dată, odioasă şi au bă-tut scînduri în usa de intrare în forma crucii Sfîntului Andrei şi peste ele încă o scîndură orizontală pe care mai apoi au scris :

„Jos dictatura !”

Alarmaţi, subprefecţii Bar-na şi Racz au dat fuga pînă în această nouă Săpîntă să îndrepte lucrurile, dar ţăranii s-au adunat din nou protes-tînd din răspuseşi împotriva Prefecturii. Unul din cei doi subprefecţi nu a mai avut nici curajul să mai vorbească. În cele din urmă, s-a convenit ca subprefecţii să se înţeleagă cu dl. prefect în vederea organi-zării unui referendum în co-mună.

„Nu mi-e teamă de referen-dum”, îmi spune dl. primar Sălăjan, 80 la sută din săteni sint cu mine, ceilalţi sint nea-murile, prietenii fostului pre-sedinte C.A.P.”.

În seara zilei de 25 septem-brie a.c., primarul mi-a spus că a fost chemat la Prefectura Zalăului.

Dar, avînd în vedere ce i s-a întîmplat lui Toader Steţ-ca — răpire ziua-n amiaza mare ! — mi-a spus că nu se duce singur, şi cu cîţiva ţă-rani zdraveni, hotărîţi să lupte pentru omul care le-a dat drepturi şi pămînt.

În faţa unui asemenea... a-front ! — usa Primăriei din comuna Buciumi bătută în cuie ! — procurorul şef al ju-deţului, domnul Valentin Mi-rişan mi-a spus că vor fi tri-mişi în judecată patru săteni din Buciumi. Pentru încălca-rea dispoziţiilor Decretului Lege nr. 88/23 februarie a.c.

Vom reveni cu amănunte despre această Săpîntă în statu nascendi în numerele noastre viitoare. La sate se aşteaptă ca ploaia în vreme de secetă noua lege a pămî-nului. Dar ce se vor face ţă-ranii noştri fără nici un Moş Ion Roată în Parlament ? Străvechiul cînt „Noi vrem pămînt !” devine dintr-o dată subversiv în faţa celor îngră-şaţi din trifundalele posturi-lor căldute din ceapeurile fo-silizate încă de la naştere în zona de deal şi munte.

PAŞCU BALACI

P.S. De ce nu se dă publi-cităţii proiectul legii fondului fînciar ?

Mai sint de citit
mii de cărți

Un periculos agent străin

S-au împlinit recent o sută de ani de la moartea lui Vasile Alecsandri. Ziarele și revistele au marcat cum se cuvine această comemorare, recomandată și de UNESCO ca important eveniment cultural. Culmea este că și în timpul dictaturii aniversarea ar fi avut parte de toată atenția. Ceaușescu îl prețuia pe Alecsandri — ca dovadă, îi menționa uneori numele în discursuri — și, drept urmare, întreaga ierarhie de partid lua poziție de drepti ori de câte ori venea vorba despre — să-i spunem cum îi spuneau tovarășii, în clipe de supremă inspirație — „bardul de la Mircești”.

Această prețuire oficială se datora necunoașterii vietii și operei lui Vasile Alecsandri. Ignoranta multora dintre liderii regimului comunist, în probleme de literatură, era crasă. (Îmi aduc aminte că în 1971, la Constanța, redacția revistei „Tomis”, din care făceam parte, a avut o întâlnire cu prim-secretarul comitetului județean de partid, Vasile Vilcu. Cu acel prilej, în replică la recomandarea — de altfel, stereotipă — pe care ne-a făcut-o potentatul local de a merge „pe teren, în mijlocul oamenilor muncii, pentru a cunoaște realitățile noi ale patriei socialiste”, cineva dintre noi a invocat faptul că redacția nu are mașină. Cu un zîmbet ironic, Vasile Vilcu ne-a pus la punct, atrăgându-ne atenția că „nici Alecsandri n-a avut mașină, că a trăit în sărăcie și că totuși a mers până în cele mai îndepărtate sate ca să cunoască viața poporului”. I-am explicat interlocutorului nostru că poetul nu a fost chiar sărac și că în secolul nouăsprezece, chiar să fi vrut nu prea avea de unde să-și cumpere un automobil, așa că folosea trăsura sau sania, dar nu ne-am făcut înțeleși...).

Dacă ar fi cunoscut măcar în linii mari viața poetului și ar fi înțeles în profunzime — și nu ca pe niște versificări școlare — poemele sale (ca să nu mai vorbim de teatru, proză, corespondență, memorialistică), reprezentanții partidului comunist s-ar fi îngrozit. Vasile Alecsandri n-a avut deloc un dosar bun și, în plus, a contribuit activ, prin inițiativele sale politice și prin opera sa literară, la punerea de acord a civilizației românești cu civilizația europeană. A studiat, după cum se știe, încă de tânăr în Franța și s-a întors de acolo cu idei reformatoare, mergând cu dorința de schimbare a stării de lucruri din România până la participarea directă la revoluția din 1848. A fost urmărit de — eram să spun securitate — oamenii domnitorului Mihail Sturdza, a fost arestat, a reușit să scape și să fugă peste graniță etc. Ca să nu mai punem la socoteală faptul că a avut moșii, case, bijuterii, că a fost, succesiv, comis, spătar, postelnic și că a candidat la un moment dat la domnie.

Prin toată opera sa — inclusiv prin hazoasele și aparent inofensivele piese de teatru despre „coana Chirița” — a pledat pentru emanciparea românilor, pentru eliberarea spiritului lor, latin la origine, de reminiscențele stilului de viață oriental, ca și de orice formă de provincialism. Semnificativ este faptul că, format în Occident, nu a devenit un snob. Dimpotrivă, tocmai pentru că a studiat în străinătate, și-a făcut o idee clară despre valoarea poporului său și a învățat să-l prețuiască. Aflat la Paris a văzut ce mare importanță dădeau învățării vremii creației populare din diferite țări (a citit fără îndoială, în versiune franțuzească, antologiile de cîntece sirbești alcătuite de Vuk Karagici, studiile lui Herder, poeziile populare ale Greciei moderne prezentate de Fauriel etc.) și a înțeles că are datoria să aducă la cunoștința acestor învățați și frumusețea folclorului din propria sa țară. Vasile Alecsandri și nu altcineva a scos din anonimat poemul *Miorița*, care a devenit cu timpul o carte de vizită pentru spiritul românesc.

Patriotul Vasile Alecsandri nu-l considera deloc patrioți pe xenofobi, pe cei care ar fi vrut să păstreze țara într-o deplină izolare pentru ca ei să o poată oprima fără martori și pentru ca populația să nu înceapă să-și înțeleagă condiția. Întors din străinătate, dintr-o lume în care începea să se afirme democrația, poetul vedea într-o lumină nouă — crudă, denunțatoare — situația poporului său: „Așadar, în vârful scării sociale un domn cu topuzul în mînă și cu legea sub picioare (...) iar jos, în pulbere, o gloată cu cerbicia plecată sub toate sarcinile! Sus, puterea egoistă, jos, șerbirea și mizeria fără protecție și totul mișcîndu-se într-o atmosferă neguroasă de ignoranță, de superstiție de pretenții, de lăcomie și de frică.” Este sigur că lui Ceaușescu nu i-ar fi plăcut asemenea aprecieri... dacă ar fi ajuns vreodată să le citească. Iar Consiliul Culturii s-ar fi grăbit să-l interzică și pe acest autor, care, chiar dacă a trăit în secolul trecut, a făcut tot felul de aluzii defăimătoare la „epoca de aur” și, în general, s-a comportat ca un periculos... agent străin.

De altfel nu se știe nici dacă azi, după 22 Decembrie 1989, Vasile Alecsandri este cu întreaga lui operă pe placul oficialității. Unele pasaje din textele sale — „libertatea lăntuită”, „libertatea presei ciopîrtită”, „egalitatea, turtită, sărmana! sub un nămol de pre-județe absurde” etc. etc. — seamănă cu ceea ce se scrie în ziarele opoziției. De ce deplîngea Alecsandri asemenea stări de lucruri? De ce voia să urmărească exemplul Occidentului? Nu cumva era plătit în dolari?

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Lanterna magică

Adică, neapărat un film „anticomunist”?

Rîndurile ce urmează nu vor a se însuma într-o **cronică de film**; de altfel și, din câte am înțeles, redacția noastră intenționează a renunța la această formulă ziaristică îndeobște denumită „cronică” (plastică, de teatru, literară, de film etc.) — ceea ce nu e rău deloc: vom căuta deci să găsim alte modalități informative prin care să ținem cititorul la curent cu fenomenul artistic în genere. Pînă una-alta, cazul unui recent film românesc intrat „în premieră” (este vorba de „SEZONUL PESCĂRUȘILOR”, în regia lui Nicolae Opreșescu) — film realizat în anul 1984!, dar pe care îl vedem abia acum — iese de sub incidența unei simple cronici, „aventura” acestei pelicule, în sine, meritînd câteva considerații aparte.

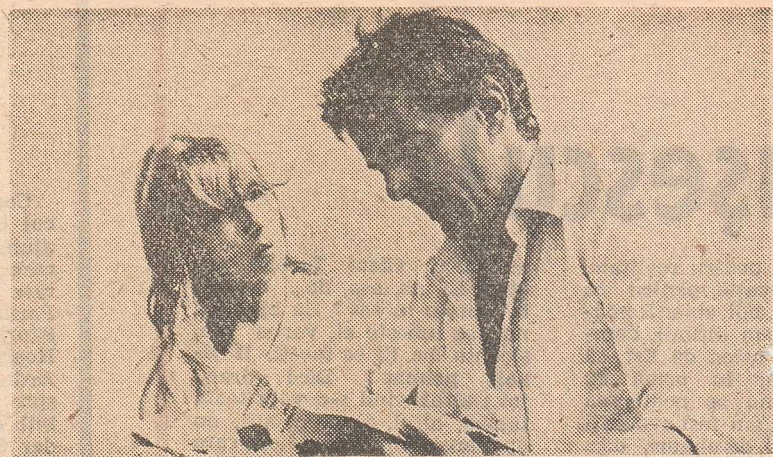
„Despre întîmplările din jurul scenariului (autor: Constantin Munteanu — H.P.) și al filmului nostru — afirmă, în programul de sală, regizorul — sînt atît de multe de spus încît ele ar putea constitui carnea unui roman, poate mai interesant decît filmul însuși (...), nu este un film împotriva lui Ceaușescu, așa cum se spune, din cauza tezei de chimie furate, ci este un film împotriva sistemului fascist-comunist, a dictaturii comuniste care îți distruge personalitatea, te face nedemn (...), îți corupe conștiința, pentru că altfel nu poți supraviețui (...). Aștia am fost noi toți, dar nu trebuie să ne iertăm călăii, dresorii cinici, anchetatorii, vînătorii de oameni, comuniștii îmbătați de puterea pe care o aveau asupra unui popor de sclavi...”



Univers sonor

Doi pe un balansoar

„Welcome to Paradise” — iată un frumos și îmbietor titlu pentru afișul de deschidere a stagiunii Operei Române. Ideea este generoasă și are mai multe înțelesuri în aceste împrejurări. Primo — legarea ei de semnificațiile „Zilei internaționale a Muzicii”, sărbătorită de noi prima dată altfel decît în trecut. Mesajul Comitetului Internațional al Muzicii, citit de Petre Coedreanu, directorul Operei Române, subliniază această impresie. Secondo — distingem promisiunea că prima noastră scenă muzicală este destinată unei creșteri a importurilor artistice, lirice și coregrafice, pentru stagiunea deschisă sub auspiciile de gazdă. Terzio — am asistat la o primă confruntare a publicului cu căutările dansului con-



Știam — și am mai aflat din același program — că, în urma realizării acestui film, regizorul N. Opreșescu a fost nevoit să aleagă calea exilului, în Franța, unde a devenit, iată, o personalitate a lumii universitar-cinematografice; că scenaristul a avut enorm de suferit, deși era o personalitate a industriei chimice a vremii; că mari actori români, distrăbuți în film, alături de 15 membri ai echipei de filmare, și-au pus semnătura pe un memoriu adresat organelor superioare în sprijinirea filmului, riscîndu-și astfel viitorul — interpelat direct, personajul „Dulea” nu a făcut nimic.

O seamă de filozofi și scriitori contemporani (înainte de a deveni „dizidenți” sub regimul dictaturii!) au încercat să susțină filmul lui Opreșescu — li s-a împotrivit, se susține, același personaj malefic al „culturii” române (și — poate că nu întîmplător?! — majoritatea acestora fac parte, astăzi, din „dizidența” de o cu totul altă factură pe care o latră ziarul albăstre...!). Prin urmare: „SEZONUL PESCĂRUȘILOR” a fost, încă din start, un film cu probleme...!

Care ar fi acestea?!

Este evident că avem de a face cu un film bine lucrat din punct de vedere regizoral, și nu numai: imaginea semnată de Petre Petrescu, sau partitura interpretativă a unor Carmen Ga-

lin, Dorel Vișan, Dan Condurache — sau muzica lui Mircea Florian (asta așa, pentru a pomeni doar cîteva nume, la întîmplare), sînt reușite certe. Nu putem spune același lucru, din păcate, și despre „povestea” în sine, deși cunoaștem foarte bine cam cum se transcria, în acei ani — și poate că mai ales după! — o poveste ce se referea, chiar și numai tangențial, la „zona industriei chimice”... a cărei patroană de drept, fapt și distrugere, știm cu toții prea bine cine anume era...! Un film „bine lucrat” însă, mă tem, nu spune totul: nu spune mai ales totul, atunci cînd este prezentat cu (firească) întîrziere pe ecrane, dar nu și cu (firească) responsabilitate!... Și voi încerca să mă explic: prin ce este „anticomunist” un film ce se referă la furtul de idei; la raptul unei invenții?! (faptul poate fi valabil în orice societate, oriunde în lume — care sînt însă consecințele?). Prin ce este „anticomunist”, un film în care doi îndrăgostiți — înaintea datelor lor proprii, care tind evident să unească într-un cuplu — își condiționează iubirea, și se dau cu capul de pereți din pricina unor strict-probleme de serviciu?!... Prin ce este „anticomunist” un film în care, încă de pe la jumătatea sa încolo, înțelegi că „negativii” vor pierde, iar „pozitivii” vor câștiga (chiar și printr-un final, deliberat, realizat în „coadă de pește”)?! Prin ce este — Doamne, Dumnezeu!?! — un film „anticomunist”, acel film care poartă în sine toate datele blestemelor de filme comuniste în care eroii sînt simple scheme umane, iar viața (chiar și pe Litoral!), un simplu decor?! Am ajuns, oare, să categorisim drept „anticomunistă” orice peliculă — chiar și realizată cu talent, așa cum e cazul de mai sus — numai pentru că a fost realizată în chinuri, apoi interzisă o vreme?! Haida — de...!

Nu cumva facem un deserviciu adevăratelor filme anticomuniste, ce urmează — abia acum încolo! — a se naște?!

HORIA PATRAȘCU

temporan de peste hotare, într-o relație ferită de stresul obsesiv al „cosmopolitismului”.

Să revenim la oaspeți — artiștii Centrului Cultural L'Esquisse din Le Havre, într-un spectacol în coproducție cu Théâtre de la Ville din Paris. Am urmărit un **teatru de dans** creat și interpretat de Joëlle Bouvier și Régis Obadia, în spiritul neliniștilor actuale din arta coregrafică europeană (regia Jean-Marc Lévy). Desigur, e mai bine să vezi decît să ți se povestească, e mai bine să știi, decît să rămii în necunoștință de cauză. Aici se oprește impresia generală a privirii spectacolului care, cu un limbaj coregrafic heteroclit — clasic, modern, oriental, occidental — reconstituie istoria unui cuplu. În jurul unui element de balans și cu un imponderabil imagistic obținut prin abundente șarje de nori de talc, cei doi interpreți caută și se caută. O fac cu un evident profesionalism, au siguranța intențiilor, și duc execuția, cu acuratețe, la finalizare. Este evident că se implică și servesc toate intențiile propriului lor gînd, în-

trezărite printre mișcări și atitudini, într-o evoluție rectilinie. Durata activității lor nu pare limitată în timp, căci demersul dinamic este ritmat de o infinită succesiune a apropiierilor, respingerilor, ezitărilor, revenirilor, insingurărilor. Balansul aduce cu el spațializarea dimensiunii scenice și, uneori, dîncolo de efectul acrobatic, surprinde expresiv (ca și primii nori cu talc, de altfel...).

Muzica, pe care autorul coloanei sonore, Patrik Roudier, o servește cu dezinvoltură dintr-un cocteil Ravel, Verdi, Brahms etc., agrementat cu voci celebre, jazz și bruiate, rămîne un paleativ al mesajului celor doi interpreți. Am încercat să mă desprind de un posibil context al comunicării dar, se pare, artiștii francezi îl doresc totuși, deși neexplicit. Poate din această cauză, nu văd prea bine care este sensul acestui „Bun venit în Paradis”, cu acces dificil și descurajant. Mai ales pentru noi, cei modești, care am dori deocamdată măcar un „bun venit în Europa”...

GRIGORE CONSTANTINESCU

Musica sacra

Între 10—21 septembrie, la Tirgu Mureș s-a desfășurat, în organizarea Filarmonicii de stat, primul Festival de muzică religioasă, la inițiativa unui comitet format din Gheorghe Mureșan (președinte), Gheorghe Șincan (protopop), Varga László (preot) și Csiki Agnes (coristă), sub președinția de onoare a maestrului emerit al artei Sigismund Toduță. În sălile Palatului Culturii și în bisericile diferitelor culte din municipiu au avut loc concerte simfonice și vocal-simfonice, corale, recitaluri de orgă și pian, de poezie, de lieduri, prelegeri de estetică muzicală, de muzicologie, precum și două concerte pentru tineret, unul în limba maghiară și unul în limba română. Iată câteva din gândurile organizatorilor, exprimate de compozitorul Csiky Boldizsár, directorul artistic al Filarmonicii țirgureșene: Csiky Boldizsár, directorul artistic al Filarmonicii țirgureșene: „Nu dorim să ne manifestăm în sensul unei propagande religioase, pentru aceasta există, slavă Domnului, devotați și consacrați. Cultura muzicală a țării noastre, însă, a fost timp de decenii privată de creația inspirată de credință. Fie ca încercarea noastră să contribuie la destinderea acelor suflete, care au fost înfestate de dubii, bănuiele, neîncredere, temeri și deznădejdi în istoria noastră zbuciumată.

REGHINA VÂRVICI ■

Renovăm poliția, demolăm biserici?

Problema oamenilor din comuna Bordești nu este numai a lor sau a județului Vrancea, ci este o problemă a istoriei noastre naționale. Oamenii locului au dovezi concrete, urme de cuptoare neolitice, un topor din piatră, monede romane de argint etc. prin care își afirmă o identitate străveche pe aceste meleaguri, cu mesaje venind de la rădăcinile timpului.

În perimetrul acestui sat se găsesc, de asemenea, trei monumente istorice. Unul dintre ele, aflat acum în suferință, este biserica fostei mănăstiri Brincoveanu, ridicată în anul 1690, pictată de renumitul zugrav Pirvu Mutu și împodobită în piatră de sculptorul Mira. Simplul fapt că pe aceste locuri des cutremurate de seismele Vrancei și ale unei zbuciumate istorii s-au înălțat trei ctitorii, foarte aproape de

epicentrul seismic de la Cotul Carpaților, e o îndrăzneală care atestă speranța invincibilă a omului în durată spirituală. Numai că această îndrăzneală a fost despedepsită de scuturarea plăcilor tectonice de dedesubt. Biserica brincovenească, părăsită în 1908, din această cauză, se află acum într-o ruină inadmisibilă, deși este singurul monument din Moldova în stil brincovenesc, păstrător al unor elemente picturale și sculpturale cu valoare de unicat.

În jurul anului 1977 s-a întocmit documentația necesară restaurării acestui monument dar cutremurul din martie i-a pecetluit destinul îndepărtând restauratorii care au executat doar lucrările de mentinere a lui ca ruină. Toate intervențiile ulterioare cataclismului, făcute de locuitorii pe lângă episcopia Buzăului și Consiliul culturii și educației socialiste n-au putut ridica afirmația spiritului constructiv deasupra fatalității oarbe.

În luna martie a anului 1990 au venit din nou la fața locului cîțiva reprezentanți ai episcopiei și oamenii comunei au înțeles că s-a hotărât demolarea monumentului. Deci, nu conservarea lui, măcar ca ruină, pînă cînd

suflul constructor al Brincoveanului își va prelungea un ultim mesaj al identității sale distincte în timp, ci pur și simplu ruinarea ruinei. E ca și cum am învinovăți sanctuarele de la Sarmizegetusa că n-au rezistat cu toate coloanele întregi de-a lungul istoriei și le-am pedepsi ștergindu-le de pe fața pămîntului, e ca și cum ne-am repezi la capătul podului lui Apollodor din Damasc, rămas încă pe malul Dunării, după aproape două mii de ani, și l-am pedepsi că e doar un ciot de cărămidă și piatră măturîndu-l din lumina clipei.

Sigur că biserica brincovenească din satul Bordești, jud. Vrancea, n-are valoarea istorică a celor două relicve menționate dar este un semn al prezenței și identității noastre istorice și artistice pe aceste locuri, înălțat în epicentrul unei zone seismice care îi dă — chiar prin aceasta — valoare de simbol național: însăși istoria noastră întreagă a fost o îndrăzneală turlă ridicată de-a lungul mileniilor în epicentrul seismic dintre porțile Occidentului și porțile Orientului.

Tocmai de aceasta, mai ales la noi, nu trebuie îngăduit orice!
ION ZUBAȘCU ■

leste la pat, lată, vă răspund. Cele 2 dosare masive de poeme trimise ar merita, poate, un răspuns mai întins. În primul rînd, pentru că sinteți un caz limită nu pot decât să prețuiesc rezistența dv. biologică prin credința în poezie. Cînd scrieți direct, exact ce simțiți (ca în **Eu nu-mi pierd speranța sau Tara**), ajungeți la poezie. Textele, însă, în

Correspondența literară

majoritatea lor — fie cele polemice sau cele scrise pe teme istorice — se înscriu într-un cadru poetic depășit de istorie. Cu toate acestea vă îndemn să scrieți în continuare. Nimeni nu vă poate lua dumnezeul de care aveți atîta nevoie. Miracolele sînt oricînd posibile și e dreptul dv. firesc (și al meu) de a crede în ele!

Marcela Șerban (Cristești-Ciceului): Sinteți cu siguranță o poetă. Mi-ar părea rău să fiți în pierdere. Mi-ar plăcea să vă știu abia la început, în vitală ascensiune. Reveniți cu amănunte. Toate poemele trimise sînt publicabile în orice revistă a țării. Vă vom publica și noi. Deși mă neliniștește gîndul că textele alcătuiesc împeună doar un mozaic

și nu dau încă timbrul unic al unei voci inconfundabile. Lucrați, vă rog, în continuare la un topos poetic anume, la atmosferă, ceva care să vă învidualizeze, fie la nivel tematic, fie stilistic, astfel încît să fiți un timbru distinct în poezia de mîine, pe măsura înzestrării, cu care v-a binecuvîntat locul nașterii. Vă aștept cu toată încrederea!

Mitroi Ioan Viorel (București): Prin poemul trimis ați contribuit la „înfăptuirea a tot ce e bun și frumos pe pămîntul scumpei noastre patrii”. Ce vă puteți dori mai mult?

Pirva Cornelia (Mintia): Textul dvs. se înscrie în buna tradiție a orațiilor populare și cred că l-ați valorificat mai eficient rostindu-l chiar dvs. la o nuntă sau la o serbare școlară din sat. E un text direct, plin de bun simț și ar fi păcat să nu-și găsească locul cel mai potrivit de prezentare. Iar acest loc e chiar satul dvs.

Stelian Tolea (Constanța): adaugă sub semnătura celor două poeme: „dizident din 1979”. Nu punem la îndoială informația aceasta și o respectăm, în măsura în care e și adevărată. Poemele dvs., însă, nu realizează aceeași dizidență valorică. Mai precis, nu opun nici o rezistență trecerii timpului, prin mijloacele lor slabe de realizare.

ION ZUBAȘCU ■

Cursa

cu obstacole

Marele premiu: o ciorbă de burtă

Nefiind eu unul din cei deprinși să arunce cu pietre în Televiziune (se găsesc alții s-o facă), neîncercînd să-i învăț pe slujitorii ei ce și cum, refuzînd să văd în domeniile lor ba ingerii-eroi ce au transmis, primii în lume, o Revoluție în direct, ba odioșii manipulatori de opinie, imi îngădui, totuși, citeva observații sau băgări de seamă — vorba vechilor — despre o emisiune pe care o socot un monument de stupiditate.

E vorba de Ruleta de duminică seară.

Cu oarece fast (excelentă grafică de generic), cu o listă a realizatorilor ce sfidează echipa de la „Pe aripile vîntului”, emisiunea își propune să ne aducă în casă un „ciob” de Cazinou, o loială încercare a norocului. S-a confecționat așadar cea mai mare ruletă din lume. Fetele ce-o au în grijă erau, slavă domnului, gata confecționate (și, e meritul televiziunii, bine) astfel încît nu mai trebuia asigurată decît participarea propriu-zisă a candidaților la belșug. Se vorbește enorm, tot farmecul (mă rog, aproape tot) gazdelor se cheltuie cu lauda sponsorilor (extrem de numeroși pentru un „noroc” atît de meschin) cu lauda micului „magazin” unde sînt expuse minunile ce îi vor răsplăti pe învingători și urmează... mișcarea manetei. Premiile sînt mai mult decît ridicole. Șansa de a câștiga 999 lei e privită ca fiind năucitoare. În rest, 25, 50 ba chiar 1 (un) leu! Spre distracția onor publicului (o figurație ușor stupidă) cîștigătorii mai trebuie să răspundă și la unele întrebări despre... privatizare; de regulă ei n-o fac și suma e înjumătățită. Ruleta are și humor: poți avea ghinionul să pierzi o tură și-atunci îți se dă o grațioasă pedeapsă. De pildă să stai cu minile ridicate în sus ca în vestitul „Nu trageți, tovarăși!” sau într-un picior. Ghidușile acestea amintesc de dulceața taberelor pionieresti de... odinioară cu dansuri și cînturi precum „Suliko” și „Mirlo”. Poți pierde jumătate din ce ai sau totul. Poți dubla suma.

Jocul e astfel conceput încît să reflecte cu adevărat mizeria economică a țării. Fără să vrea el parodiază neputința noastră de a ne smulge din sărăcie.

Să nu credeți că premiile sînt oferite printr-un cec (o fi avînd televiziunea acoperire?) sau în bani (ad labam) ci în obiecte: un ceas Orex, ciorapi etc. Ciorapii sînt cei mai „gustați”. Într-o emisiune trecută se preciza că perechea de ciorapi aleasă de concurentul Ilie Cressus a fost oferită de Cutare partid (!) cu firmă și reprezentant în Parlament!

Totul e de o jălnicie fără egal. E imposibil să „realizezi” meschinăria mai convingător decît o face televiziunea ce ne fură o oră de program (duminică) extrem de „ieftină” la propriu și la figurat, dar plină de emfază și ridicol. Pe cînd lista premiilor va fi îmbogățită? propunem: 1 agrafă de păr, 1 ciungă, 1 ciorbă de burtă, 1 pix Flăro fără mină, 1 mină pix fără pix, 1 blacheu, 1 abonament pe o săptămînă la revista „Oblio” etc.

Sponsorii sînt zgîrie-brînză dar mulți. De ce nu s-a apelat la bisnițari, la poliție, la Direcția Vămilor? Aștia aveau ce oferi, aștia da sponsori.

Cînd la Pronosport s-a cîștigat un premiu de peste 600 000 lei, televiziunea pierde o oră de emisiune cu un fals, cu un triș.

În toată lumea asemenea concursuri televizate se bucură de o uriașă audiență. E bine că am spart și noi gheața. Dar rezultatul e nul, în ciuda eforturilor, în ciuda bunelor intenții și, imi place să repet, a farmecului prezentafoarelor. Dar... gata! Nu vă mai insinuați în ora-vîrf a duminicii cu cea mai ineptă dintre emisiuni, abandonată „ruleta” mincinoasă sîntem de săraci, dar nu ne-o mai spuneți și voi, teleaștilor, fiindcă noi sîntem inteligenți chiar dacă n-avem becuri și, firi optimiste, nu privim viața prin ochelari negri!

GHEORGHE TOMOZEI ■

Ori laie, ori bălaie!

Concetățeni, e clar: sîntem toți niște ticăloși sau, mai exact, noi sîntem adevărații ticăloși! În cîrînd, după ce vor fi grațiați și repuși în drepturi toți „foștii”, aflați acum în boxă, va începe procesul poporului român, acuzat de genocid împotriva nomenclaturii și a familiei dictatorului. Oameni minunați, care au riscat și au pătimit pentru bunăstarea și demnitatea noastră, sînt ținuți în condiții inumane de detenție. În timp ce noi ne lăfăim. Vom da socoteală în fața istoriei pentru a-i fi marginalizat, pînă în decembrie, apoi, sus, singuri cu neprihănirea lor. Acesta să ne fie adevărul cu care să renască democrația noastră: Și odată eliberați, vor face ei lumină, despiciînd fețele duble cu care ne smințesc, de o vreme încoace, presa, radioul și televiziunea. Vom ști atunci dacă un mare ziarist al nostru a falsat în corul monoton al breslei din convingere sau pentru că era „viclean copil de curte”, dacă Doina Cornea este simbolul rezistenței noastre sau al oiei noastre: dacă Ana Blandiana e întruparea purității poeziei sau balastul „părții noastre putrede”, dacă Uniunea Scriitorilor este o adunătură de pungăși și de aia zici scriitori, cum susține Eugen Barbu, sau o galerie nobilă de excluși, căreia i s-a afiliat de cîrînd Eugen Barbu: dacă un alt scriitor a cinat cu regele la masă sau a sihăstrit prin pustie prepovăduind iubirea.

Acum nu-i timp să mai vedem de-i laie ori bălaie. Să tăcem milc, s-ar putea să se afle că am lucrat cu agenturile străine.

VALERIA DORNEANU ■

III

Mai întâi, încheierea articolului din numărul trecut al revistei. Delegația guvernamentală română a fost primită și de Mussolini, în august 1940. Consemnarea lui Raoul Bossy, în acest sens: „Ca și în Germania, întrevederea cu șeful guvernului a fost mai cordială decât aceea cu ministrul de externe. Manoilescu i-a spus între altele: «dacă ungurii nu se arată oameni de înțeles, ne întorcem iar la Roma!» Mussolini a răspuns rîzînd: «da, da». S-a cam plîns «Ducele» de exigențele nelimitate ale ungurilor. A recunoscut că nu se poate stabili o ordine europeană cu o Rusie uriașă în spate și că «problema aceea trebuie rezolvată».

O dată reveniți la București, Gîrțu și Manoilescu au raportat, în detaliu, regelui Carol al II-lea, concluziile desprinse din convorbirile purtate la Salzburg și Roma.

La finele audienței, suveranul român lăsa să se întrevadă chiar o undă de speranță, reținută ca atare în **notele sale zilnice**: „Gîrțu și Manoilescu întorși de la Obersasberg și Roma... au constatat, zice el, bunăvoință dar o neexplicabilă grabă în rezolvarea problemelor litigioase cu vecinii. În tot cazul nu se vor permite exagerări. În general atitudinea lui Hitler și Mussolini mai favorabilă decât aceea a miniștrilor lor de externe. Cu cumințenie și cu joc fin nu se va putea pierde nici unul posibil”.

Realitatea dureroasă a faptelor brutale „arbitrate” de Hitler și Mussolini, prin executorii lor zeloși Ribbentrop și Ciano, în Belvederele vienez de tristă amintire, a dezmințit din nenorocire bruma de nădejde încolțită la un moment dat în judecata oamenilor politici români.

Ce trist este uneori studiul istoriei!

IV

Un alt moment de mare însemnătate istorică pentru destinele poporului nostru l-a trăit ambasadorul român Raoul Bossy în vara de calvar a anului 1940. Se afla tot la Roma, în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României în țara-soră de gîntă latină. Era ceasul cînd Hitler și Mussolini hotărîseră asupra criminalului Diktat de la Viena.

Mai întâi uluitoarea veste a convocării lui Bossy la Viena, rapidă călătorie, primele contacte diplomatice: „28 august 1940. În timpul nopții, primesc o telegramă de la Manoilescu, rugîndu-mă să fiu miine la Viena la amiază, cînd vine și el, deoarece și Ghigi va fi prezent. Pierd dimineața căutînd mijlocul de a fi la timp la Viena. Cu automobilul (1400 km) este imposibil să soses. Avionul a plecat cu Ciano. Trenul direct nu m-ar putea aduce decât seara. În sfîrșit, am ideea fericită de a întreba dacă nu pot pleca prin München. Mi se răspunde afirmativ, dat fiind că acolo este legătură ime-

diată cu avionul spre Viena. Plec deci, la 14.50, la München.

29 august 1940. Soses în München la ora 8 dimineața și sint primit în gară de consulul nostru local, care-mi spune că a obținut ca avionul să mă aștepte o jumătate de oră și mă conduce cu automobilul la aeroport. Deși este o ceață deasă, mă urc pe Junkerul trimotor, care, peste 1 ceas și jumătate, mă debarcă în Viena — tot drumul fiind parcurs prin ceață. La aeroportul din Aspern sint așteptat de autoritățile germane, care-mi pun un automobil la dispoziție spre a mă con-

Manoilescu și din un al doilea delegat în persoana lui Valer Pop.

Dar — împreună cu omologul său de la Berlin, Romalo, și cu suita de experți însoțitoare a delegației române de la București — Bossy s-a aflat în miezul acelor evenimente fierbinți, contribuind la toate preparativele delegației române, contactînd însuși ambasadorii Axei spre a se informa și a apăra cauza României.

Iată alte cîteva mărturii ale ambasadorului cronicar al acelor dramatice vremuri: „După dejunul, pe care noi, românii, îl luăm împreună la Grand

principiul etnic și cel geografic». Ribbentrop ar fi replicat că cele două guverne ale Axei s-au convins că un schimb de populație ar fi cu neputință în Transilvania, și că, de altfel, «dacă sașii se învoiesc să rămînă sub o stăpînire străină, o pot face și alte neamuri!» Toate insistențele lui Manoilescu par să fi fost zadarnice. Ciano spunîndu-i chiar că «un refuz al României ar trece-o automat printre dusmanii Axei» Ribbentrop și Ciano s-ar fi purtat în tot timpul conversației într-un mod rece și tăios, ajungînd pînă la ostilitate deschisă, repetînd întruna că, «dacă românii refuză arbitrajul, țara lor ar fi desființată». Ei au invocat, pe de altă parte, pentru a justifica oarecum intransigența lor, că Gafencu, ministrul nostru la Moscova, ar fi des-tăinuit colegului său iugoslav că politica actuală a României nu este decît aparență și că, deîndată ce Anglia «va învinge» România, ca și Iugoslavia, vor ajuta Rusia contra Germaniei. Au adăugat că numirea lui Gafencu la Moscova a fost o mare greșeală, dar că ar fi una și mai mare de a-l rechema în împrejurimile actuale. Spre a mai atenua cruzimea hotărîrii lor, Ribbentrop și Ciano l-au incredințat pe Manoilescu că din momentul în care România va accepta arbitrajul, o garanție solemnă a integrității și inviolabilității teritoriului ca «erga omnes» îi va fi dată din partea Germaniei și a Italiei. Ribbentrop a precizat apoi: «Și nu este vorba de o garanție model englez, ci de una efectivă: v-am trimite în ajutor escadere de aviație și armată».

Uluit și năucit, nenorocitul de Manoilescu, cărui soarta îi rezervă un rol atît de tragic, redactează o dare de seamă a acelei dramatice întrevederi, care se cifrează și se transmite telefonic guvernului la București. Este o 7 și la 10 trebuie transmis răspunsul!

În fine, noaptea cea mai lungă petrecută la Grand Hotel și tragicul epilog din Berlinul vienez: „La ora 9 seara, vine o comunicare de la București, arătînd imposibilitatea de a se da un răspuns în termenul indicat, dat fiind că pentru o hotărîre de asemenea importanță este necesară consultarea nu numai a Consiliului de Miniștri, dar și a unui Consiliu de Coroană, care nu s-ar putea întruni decît miine dimineață. Se acordă însă un răgaz numai pînă la ora 12 noaptea. Apoi, răgazul este prelungit pînă la ora 3 noaptea. Cruzimea «arbitrilor» sinistri ce vor decide — sau care, mai bine zis, au și decis soarta noastră — depășește orice margine în noaptea aceasta tragică. Doar la ora 3 și 40 minute sosește răspunsul definitiv de la București: Consiliul de Coroană primește arbitrajul cu 21 voturi pentru. Este o dramă zguduitoare impusă unei țări care nu este învinsă nici măcar în stare de război cu nimăni”.

(va urma)

STELIAN NEAGOE

Raoul Bossy — un ambasador pentru eternitatea românilor



duce la Grand Hotel, unde se pare că este găzduită gazda noastră (nemții și italienii sint la Imperial, iar ungurii la Bristol). Aici găsesc pe Pencovici, consulul nostru general, și pe Ninci Romalo, ministrul nostru la Berlin. La 1, ne ducem la gară să primim pe Manoilescu și Valer Pop, delegații guvernului nostru care vin însoțiți de fostul ministru Cornățeanu, de Sabin Mănuilă, generalul Dragalina (cu maiorul Tilichi), Dinu Hiott, Gh. Cruțescu, ministrul nostru la Budapesta, Blaga de la cifru, Poloni și — șeful de cabinet sas al lui Manoilescu, și alți funcționari. Pe peron se află și Bibicu Lahovari, ministrul nostru la Bratislava, cu atașatul său de presă, M. Baltă, precum și Fabricius și Ghigi (ministrii Germaniei și Italiei la București). Din partea guvernului german sint de față Ribbentrop, ministrul de externe, și Baldur von Schirach, guvernatorul Vienei. Companie de onoare și, plecare în cortegiu. Ribbentrop cu Manoilescu. Dejănăm toti ministri la Manoilescu la 2.30”.

Raoul Bossy n-a făcut parte din delegația română propriu-zisă menită să ia parte la convorbiri și care era alcătuită din ministrul de externe Mihai

Hotel, Fabricius vine să-l ia pe Manoilescu. După un ceas și jumătate de convorbire cu ministrul de externe al Reichului Manoilescu se întoarce, complet abătut, cu fața lividă și descompusă. Ne spune că a fost primit împreună cu Ribbentrop și Ciano, care i-au pus în vedere că nu sint prevăzute negocieri, ci că — contrar declarațiilor solemne date anterior — va avea loc un arbitraj între România și Ungaria, pe care guvernul român trebuie să hotărască dacă îl primește sau nu pînă la ora 10 seara, din aceeași zi, de unde nu, România va fi atacată simultan de unguri și de ruși, «iar statul român va dispăre de pe hîrtă»! „Ambii miniștri ai «Axei» au adăugat că acest arbitraj germano-italian cu privire la Transilvania va căuta să formuleze o sinteză a principiului etnic și a siguranței geografice și că teritoriul pe care România va trebui să-l cedeze va fi o medie între 24 și 69 de mii de kilometri pătrați. Manoilescu ne arată că a protestat cît a putut, reamintînd că, la Salzburg, i se declarase, lui și lui Gîrțu, că eventualele cesiuni teritoriale ale României urmau să fie bazate pe principiul schimbului de populații, iar nu pe «o sinteză între

De ce au fost uitați studenții?

Dreptul la coadă, cu generozitate acordat în „epoca de aur”, iată, ne este confiscat și acum, mai abtîr chiar decît înainte. Fiecare coadă ne promite o victorie, meschină și degradantă prin miza ei derizorie. Cînd miza e mai mare, coada își pierde forma inițială de înșiruire relativ ordonată și capătă aspect de monstru cu mai multe capete și picioare în convulsii.

O astfel de coadă mi-a fost dată să văd joi, 27 septembrie la Facultatea de Chimie, cînd începuse repartizarea locurilor de cazare în cămine, o coadă cu atît mai deprimantă în informitatea și disperarea ei, cu cît știam că solicitanții în derivă erau studenți și „organizatorii” — cadre universitare. Printre dinți, printre lacrimi, mulți studenți repetau: „Își bat joc de noi”. Mulți erau veniți de mai multe zile în București, iar acum constatau că nu au toate actele necesare, căci decanatul afișase abia cu o zi înainte lista. La ușa de la intrare, geamul cedase sub presiunea celor masați pe scări, unde fete plăpînde se luptau pentru cucerirea unui loc mai în față. Aceasta era coada la reparti-

ții, dar mai exista una în curte, la bonuri de ordine și o a treia la cămin, unde se dădea marea bătălie, deoarece — spunea Niculescu Simona din anul IV — din comitetele de cămin făceau parte aceeași, foști membri U.A.S.C.R.

Intrucît geamul de la care se dădeau bonuri de ordine fusese asaltat și escaladat de cîțiva băieți, acesta a fost închis și a fost deschis altul, apoi închis și acesta, ceea ce a provocat un du-te vino de turmă hăituită. În sfîrșit, li s-a spus să aștepte în fața unei ferestre, care a rămas ferecată vreo două ore. Unii n-au mai suportat și au abandonat”, privind înapoi cu mînie. Unii, mai cu umor, recitînd din „Muma lui Ștefan cel Mare”, băteau în geam cu tocurele metalice ale pantofilor unor colege pe care le-au descălțat. Alții scandau „Dați-ne!” și atunci geamul s-a întredeschis și un domn i-a întreat cu inocență: „Ce?” Stînd de vorbă cu cîțiva studenți, am aflat că tot acest haos s-a creat și din cauza trecerii facultății lor de la Politehnică la Universitate, deocamdată, ea fiind cam a nimă-

nui. Studenții au fost evacuați din căminele din Regie, li s-au pus la dispoziție locuri într-un cămin din Grozăvești, în care locuiau însă studenții arabi, care nu voiau să-l elibereze. Mulți dintre studenți erau nemulțumiți de limita de plafon stabilită, 5500 de lei, căci după revoluție au crescut salariile, așa că mulți ar putea veni cu adevărate în mîsluite. Un student mai caustic face remarcă: „Și copiii de mineri unde vor locui, în corturi, să-i ia părinții cu bița?”

Pînă la sfîrșitul zilei au primit repartiție doar studenții din anul I, iar în cămin au primit camere doar 100 dintre aceștia.

Admitem că lipsa de locuri în cămine are cauze mai mult obiective (I.C.R.A.L.-ul nu o fi avut materiale și forță de muncă, dar în ultima vreme vedem tot mai mulți muncitori de pe șantieri executînd diferite lucrări la particulari), dar lipsa de organizare ce cauze mai are? Ce-au făcut forurile în drept și chiar organizațiile studențești toată vara?

VALERIA DORNEANU



În imperiul mass-mediei
Fotografie de GABRIEL BUGNAR

În numărul din 20 septembrie 1990 al revistei Literatura și arta, de la Chișinău, redactorul ei șef, poetul Nicolae Dabija publică două pagini de argumente istorice excepționale care atestă adevărul conform căruia pământul Moldovei de dincolo de Nistru, autodeclarat de unele cercuri rusofone interesate republică autonomă transnistriană, este pământ românesc străvechi.

Ne facem o datorie de suflet și limbă română recomandând cititorilor noștri responsabila luare de poziție a poetului Nicolae Dabija, solidarizându-ne — în același timp — cu destinul românilor de dincolo de Nistru prin publicarea în serial a acestei exemplare atitudinii de conștiință.

MOLDOVA DE PESTE NISTRU

Țara noastră nu se împarte

Dincolo de Nistru a mai luat naștere o „țară” — P.M.S.S.R. Pridnestrovskaja Moldovskaja S.S. Respublika — o republică de oameni fără naționalitate, care-și mai caută încă numele, anunțând chiar și-un concurs pentru cel mai reușit nume de țară. Se ezită deocamdată între R.S.S. Internaționalistă și R.S.S. Mancurtă.

Și toate ar fi bune și frumoase, dacă autorii de autonomii nu și-ar croi „republica” pe teritoriul și-așa furat și cioprit al biete noastre țărișoare.

La Tiraspol un Smirnov, sosit în Moldova de câteva luni, s-a și declarat prezident al Transnistriei.

Țarul Smirnov I (întîiul) vrea să facă din Tiraspolul rusificat și deznaționalizat un rai pentru toți moldovenii care se leapădă de limbă și de propriul popor.

Nemestnicul Tighinei, Pologov, n-a permis deputaților moldoveni, sosiți de Chișinău, să le vorbească tighinenilor cu reproșul: „Asta e țara mea, eu sint stăpîn aici și nu vă permit să faceți agitație”.

Peste noapte, moldovenii au devenit străini în propria lor țară.

Care ar fi motivele ce i-au făcut pe internaționaliști să se „separeze”?!

Autonomiștii protestează împotriva deschiderii bisericilor, împotriva faptului că V.I. Lenin să fie scos din calendarul bisericesc, împotriva tricolorului, alfabetului latin, limbii, faptului că moldovenii sint români, faptului că românii sint moldoveni etc. Ei chiar susțin că ar învăța limba română cu plăcere, dar cu condiția ca ea să revină la alfabetul drag, rusesc. Pînă nu demult, timp de câteva sute de ani, limba noastră a purtat haine rusești și ei nici așa n-au înșușit-o. Înșuși-o vor ei oare, acum, dacă am reveni la ceea ce nu mai vrea nimeni să revină? Eu unul mă îndoiesc.

Se protestează împotriva legilor republicii, împotriva lui Gorbaciov, Snegur, Druc, autonomiștii visînd cu toții după Stalin („atunci erau de toată viața și totul era ieftin”. Inclusiv viața... Dar cine dintre sărmanii oameni proști se mai gîndește azi că numai în 1937 acest zbir pe timp de pace, a împușcat și pus în pușcărie aproape 20 de milioane de oameni, inclusiv zeci și sute de mii de moldoveni transnistrienii. Din satul Butir, raionul Grigoriopol, spre exemplu, din 168 de bărbați, 167 au fost împușcați, fiind lăsat în viață numai pîrîtorul).

La mitinguri se strigă tot mai insistent: „Afară cu basarabenii din republică!” (din P.M.S.S.R., adică).

Ca și cum această parte din R.S.S. Moldova de dincolo de Nistru ar avea istoricește mai mult comun cu Siberia sau Extremul-Orient decît cu republica din care face parte.

Așa se întîmplă, cum zice și proverbul, cînd îl lași pe cela în casă: el se suie pe masă.

Țara noastră nu se împarte! — iată un lucru pe care trebuie să-l înțeleagă toți cei care doresc să clădească autonomii pe oasele moșilor și strămoșilor noștri.

NICOLAE DABIJA
Chișinău

Fără patrie

(cîteva note subiective despre românii din teritoriile ocupate de U.R.S.S.)

S-a spus că moldovenii n-au Patrie. Și imediat s-a replicat că nu e adevărat: moldovenii au Patrie și Patria lor e marea țară a Sovietelor.

Da, Patria este mediul natural, social, politic, cultural în care trăiește



Fotografie de MIHAI POTĂRNICHE

Propunere de nouă frontieră

Intr-o recentă emisiune televizată, domnul ministru Vătășescu ne-a bucurat cu veștile pe care le-a adus, în urma întîlnirii sale de la Chișinău cu Mircea Druc, primul ministru al Republicii Moldova. În cadrul întîlnirii oficiale dintre cei doi oameni politici români, s-a pus în discuție construirea unei hidrocentrale comune pe Prut, ceea ce este o victorie compensatorie, fie chiar și la nivel metaforic vorbind.

După ce s-au construit cîteva hidrocentrale pe Dunăre cu iugoslavii, după ce s-a gîndit proiectul unor hidrocentrale comune cu bulgarii, era timpul — în sfîrșit — să facem și o construcție, măcar simbolică, româno-română. Dar de ce doar o singură hidrocentrală pe Prut? Măcar pentru că riul acesta a fost atîta ani dira de singe a unei nedrepte sfîșieri istorice ar merita să fie acoperit de punțile născătoare de lumină comună ale cît mai multor hidrocentrale.

Întreg riul să fie sufocat de morile electrice, să fie și de-o parte și de alta a acestei granițe nefirești atîta lumină pe cît întuneric și suferință omenească a fost, lumină multă și fratească, lumină orbitoare de granițe nedrepte, lumină copleșitoare, pînă la stoarcerea totală a riului și desființarea Prutului ca frontieră.

Să nu rămînă între inimile noastre, în veghe trează zi și noapte, decît o frontieră de lumină!

ION ZUBAȘCU

un popor, dar Patria mai este (tot conform definițiilor din dicționare) și mediul optim pentru dezvoltarea acestui popor. În acest context ne întrebăm: este Uniunea Sovietică țara ce oferă moldovenilor condiții satisfăcătoare pentru existența normală a acestora ca popor? Evident că nu! Ba mai mult! În domeniul politicii naționale, scopul principal al Uniunii Sovietice a fost pînă mai ieri (și sint sigur că mai rămîne și azi, doar că de-acum camuflat) lichidarea tuturor deosebirilor naționale și crearea unei noi comunități umane — poporul sovietic. Ceea ce spus mai simplu, înseamnă că Patria sovietică a vrut să lichideze, ca popoare, pe moldoveni, estonieni, gruzini ș.a.,

să-i treacă în neființă cu tot cu istorie, tradiții, limbi materne: peste o sută de popoare! (Patria-mamă nu știe nici pînă azi cite popoare are drept copii!) Nimic ieșit din comun în acest nerealizat infanticid în masă căci numai între 1950—1970 au dispărut în Uniunea Sovietică circa douăzeci de naționalități. Este absolut clar că Patria moldovenilor nu putea fi nici așa-zisa Republică Sovietică Socialistă Moldovenească pentru că, de fapt, aceasta nu era altceva decît o falsă formație statală, o gubernie sovietică, doar cu titlul de țară suverană. De Republica Socialistă România nici nu mai vorbesc: ea era ca o mamă vitregă și pentru românii din țară, darmite pentru cei rămași în

afara granițelor ei ciopîrțite chiar de cei ce i se dădeau drept prieteni.

Închipuiți-vă dar cîteva milioane de români moldoveni anexați, cu pămîntul lor cu tot, de către un imperiu ostil oricărei naționalități și oricărei manifestări omenești, în genere. Eram ca un călcîi al lui Ahile, cum de altfel oricare alt popor sănătos ar fi în cazul introducerii lui într-un imperiu bolnav de propriile manii.

Și atunci, ni s-a luat istoria. Din români am rămas moldoveni. Atributul a devenit subiect. Nu românii moldoveni, ci doar moldoveni!

Rămăsesem, totuși, „homo locvens”. Și atunci ni s-a interzis și graiul. În 1940 fusesem introduși direct în iad și forțele diavolești de aici au făcut totul ca să ne lipsească de numele de OM. Eram români și ni s-a spus că românii sint dușmanii noștri, ai moldovenilor. Eram „homo sapiens” și ni s-a extirpat creierul (execuții, deportări, distrugerea școlii naționale), limba ni s-a smuls (nu rîdeți, fraților, de gîngăveala noastră de acum!) ca să nu putem să ne spunem gramatical nici măcar durerile. E o crimă pe care gîdele n-a ispășit-o nici pînă azi. Căci e strașnic chinul de a simți moartea în oase și de a nu putea spune nimic, ca un mut. Dar și a nu avea cui spune e cumplit!

Repet: moldovenii n-au Patrie. Ei încearcă să-și facă o Patrie, o Moldovă a lor, o țară proprie din teritoriile românești rupte în 1940, și mai tîrziu, din trupul României și incorporate în Ucraina și în Nazirepublica moldovenească.

Moldovenii n-au Patrie, ei visează s-o aibă, cum copilul părăsit visează sinul mamei. Fără să se bizuie decît pe forțele proprii, moldovenii au pornit și au cîștigat bătălia pentru limbă, căci Patria ca și Mama trebuie să aibă limba ei. Moldovenii și-au redobîndit și simbolul Patriei lor în devenire — tricolorul. Moldovenii sint români după cum sint români muntenii, ardelenii, oltenii, bănățenii. Și totuși, românii din teritoriile ocupate, moldovenii din Basarabia, Bucovina și Transnistria au ceva specific ce-i deosebește de românii din Țară: calvarul de a nu avea Patrie!

Și dacă după Revoluția din Decembrie românii din Uniunea Sovietică n-au fost recunoscuți la nivel oficial, ca singe din singele României și trup din trupul său: moldovenii sint pe cale să-și cîștige o Patrie a lor — Republica Moldova. Și dacă este o republică numită Moldova, dacă sint niște oameni care își zic moldoveni și dacă o lume întreagă îi știe de moldoveni, de ce n-ar putea exista o națiune moldovenească? Un popor moldovean?

Absurdă această idee! Și pentru ca ea să nu aibă șanse de izbîndă, moldovenii trebuie să fie româniizați pentru că ceea ce s-a făcut pînă în prezent a fost, de fapt, moldovenizarea moldovenilor și cine știe cît de cît ce înseamnă Imperiul rus și politica sa de rusificare nu va nega că moldovenizarea a fost o etapă necesară întru întoarcerea noastră la românism.

E absolut necesar ca Parlamentul României să ceară recunoașterea de către O.N.U. (și de către U.R.S.S.) a faptului că Bucovina de Nord și Basarabia sint teritorii românești ocupate. Să se ceară, de asemenea, respectarea drepturilor naționale ale românilor din Transnistria. Patria tuturor românilor trebuie să-și spună răsădit cu vîntul în problema românească, a românilor din teritoriile ocupate de U.R.S.S.

Pînă atunci, moldovenii din partea stîngă a riului de frontieră n-au Patrie și fac încercări desperate să si-o întemeieze. O Patrie a moldovenilor din teritoriile ocupate o Patrie care — desigur — nu va putea nicidecum înlocui Patria adevărată a românilor dintotdeauna și de pretutindeni — România.

SERGIU CUCUIETU
Chișinău

GERMANIA

Dacă exceptăm U.R.S.S., cu imensa ei întindere pe două continente, în Europa de după al doilea război mondial s-a menținut un anumit echilibru între state, în sensul că bătrînul nostru continent n-a avut un colos care să-l domine și să-l copleșească. Incepînd de la 3 octombrie, îl are. Germania reunită este bine merți statul gigant în măsură ca, fără să tragă nici un foc de armă, să măture totul în cale și, oricît n-ar dori acest lucru, să umilească pe toți, și prin ceea ce înseamnă ea în momentul de față, dar mai ales prin ceea ce o să reprezinte peste un număr nu prea mare de ani. Legat de reunificarea germană, se impun unele observații.

Astfel, în pofida a numeroase teorii care au circulat în ultimii ani și încă mai circulă, că statele își pierd din importanță, că se tinde către un fel de comunitate în care granițele vor avea un rol din ce în ce mai mic, simbolic chiar, baza statalității o constituie și în zilele noastre națiunea. De aceea, în toate cazurile de națiuni divizate în cite două state diferite, năzuința către reunificare s-a manifestat și se manifestă cu tărie. Departe de a se fi perimat, criteriul național, care a stat la baza sistemului Versailles-ului, se manifestă cu neslăbită forță și nu încapă nici o îndoială că el va triumfa pretutindeni unde diviziunile mai există.

Marele potențial economic, uman, științific etc. al Germaniei reunite nu poate să nu ducă și la creșterea deosebită a forței sale politice, a rolului său în Europa și pe întregul glob. Germania va avea, fără îndoială, un cuvînt greu de spus în politica mondială. De pe acum se vorbește de primirea ei ca al șaselea membru permanent al Consiliului de Securitate al O.N.U. În acest cadru, este de la sine înțeles că trebuie rezolvate — și reunificarea favorizează evident această rezolvare — o seamă de probleme restante, printre care la loc de frunte se situează anularea Pactului Ribbentrop-Molotov și încheierea Tratatului de pace cu Germania, pentru a se pune oficial capăt celui de-al doilea război mondial. Firește că în ambele cazuri României trebuie să i se asigure rolul și locul ce i se cuvin — ca țară lezată de Pactul din 1939, toate reparațiile aferente, iar ca a patra putere din coaliția antihitleristă, toate prerogativele și drepturile ce decurg de aici.

O altă concluzie pe care o putem desprinde din reunificarea Germaniei se referă la falimentul sistemului comunist. El a fost vizibil în toate cazurile cînd o națiune divizată forma perechi de state aparținînd la sisteme diferite (Vietnam, Coreea, China), dar cel mai clar acest faliment s-a arătat în cazul germanilor. Cea mai dezvoltată țară socialistă, R.D.G., al cărei nivel de trai din 1989 constituie astăzi un vis frumos pentru alți frați socialiști, de exemplu pentru U.R.S.S., care și planifică să-l atingă abia după anul 2000, ori pentru România, care nici măcar nu-și face vreo planificare, apăsătoare mizeră în comparație cu R.F.G., iar redegiștii fugeau în masă dincolo, la capitaliști și revanșarzi.

Se cade să spunem cîteva cuvinte și despre eventulul pericolar militar pe care ar putea să-l prezinte o Germanie unită. Vom scrie mai pe larg altă dată. Acum ne mulțumim să arătăm că un astfel de pericol practic nu există, întrucît, mai înainte de toate, germanii înșiși au văzut ce înseamnă ca el să se ocupe de treburi pașnice și să aibă un regim democratic, în loc să se consacre războiului — pot avea cea mai prosperă societate din Europa. În condițiile în care și U.R.S.S. s-a convins că miza ei pe înarmări, pe rețele subversive în toată lumea nu aduce Ivanilor decît lipsuri și mizerie, se poate considera că epoca conflagrațiilor mondiale a apus și că militarismul german ține deja de istorie, de trecut. Se poate presupune mai degrabă că Germania va fi un important factor de pace în Europa și în lume.

În final, bucurîndu-ne pentru germani că s-au unit și trăind împreună cu ei emoțiile lor, odată cu toate urările de bine le dorim să trăiască și ei, cît mai repede, emoțiile de același fel ale românilor.

ION D. GOIA ■

„Sînt român și nimic din ce este românesc nu mi-e străin“

— Cu ce prilej vă aflați în România ?

— Am venit aici în virtutea atribuțiilor ce le am în calitate de vicepreședinte în domeniul învățămîntului al Societății „Dunărea și Marea“. Eu lucrez la Radioteleviziunea Națională din R.S.S. Moldova, dar sînt de loc din partea de sud a Basarabiei, din cele trei județe (transformate în opt raioane) care au fost rupte din Moldova și alipite Ucrainei. Societatea „Dunărea și Marea“, înființată pe data de 10 mai 1990 la Chișinău, are scopul de a reintroduce în spațiul cultural românesc pe românii din fostele județe Cetatea Albă, Cahul și Ismail. De aceea, cea mai mare pondere în activitatea Societății „Dunărea și Marea“ o au problemele învățămîntului; noi considerăm că învățămîntul constituie calea ieșirii din impas a românilor de acolo. Cît mai mulți dintre copiii sud-basarabeni trebuie să învețe nemijlocit în România. Tocmai în legătură cu acest lucru mă aflu acum la București: am venit cu un grup de copii și tineri (36 de elevi și 18 studenți) care începînd din acest an vor studia în România.

— Cum trăiesc românii din sudul Basarabiei ?

— Populația românească din cele trei județe alipite Ucrainei are o situație foarte dificilă, românii de acolo se simt ai nimănui, n-au patrie, nu sînt ocrotiți nici de România, nici de R.S.S. Moldova și, evident, nici de Ucraina, care, dimpotrivă, a făcut și face totul pentru deznationalizarea lor. Românii au fost dislocați, au fost trimiși, care-necotro, acolo au fost aduși alții, populația românească devenind în cele din urmă minoritară. Întregul proces de instruire a fost subordonat unor scopuri politice, de instrăinare a acestor locuitori de originile lor. Deși formal, sînt, în cele opt raioane din sudul Basarabiei, 19 școli cu limba de predare „moldovenească“, practic n-avem nici o școală în adevăratul înțeles al cuvîntului. Niște școli — chiar dacă, cel

puțin formal, sînt în limba națională — în care nu se predă în nici un fel istoria națională, adică istoria lor, a românilor, niște școli în care lipsește ca obiect de studiu geografia, nu vorbesc de cea a României, dar nici măcar a Moldovei, niște școli în care la literatură nu sînt incluși clasici români, ca să nu mai vorbim de scriitorii contemporani, evident că n-aveau cum să educe oameni cu conștiință națională. Nu e vina românilor de acolo, e tragedia lor. De aceea, prima și cea

**Interviu
cu Petre Nicolae Grozavu,
de la Radioteleviziunea
Națională
din R.S.S. Moldova**

mai importantă sarcină a societății noastre este „nationalizarea“ învățămîntului în aceste raioane, adică introducerea unui învățămînt cu adevărat românesc.

— Cum vedeți, față de tendința generală de apropiere națională, de stringere la un loc a teritoriilor locuite de aceeași națiune, problema apartenenței în continuare a sudului Basarabiei la Ucraina ?

— Am arătat deja că scopul final al Societății „Dunărea și Marea“ este de a reintegra și pe românii din sudul Basarabiei în spiritualitatea românească. Dar cei 50 de ani de stăpînire ucrainiană au lăsat urme. În raioanele din sud românul a fost asuprit totdeauna. În conducere, în administrație, peste tot sînt ucrainenii și rușii. Nimic nu poate pune lucrurile la locul lor decît anularea Tratatului Ribbentrop-Molotov. Reunificarea Germaniei în condițiile de astăzi este un avantaj mare pentru noi în reglementarea problemei sudului Basarabiei. Fiindcă exact Germania întreagă a fost cea care a semnat tratatul amintit și ea trebuie să se așeze la masa tratativelor, cu participarea U.R.S.S., a României și a Moldovei.

— Dar cu românii din Bucovina cum e ?

— Pentru românii bucovineni, problema este aceeași ca și pentru noi, românii din sudul Basarabiei: și ei au fost incluși în Ucraina ca urmare a aceluiași Tratat Ribbentrop-Molotov, și ei suferă aceleași asupriri, și pentru ei rezolvarea situației ține tot de anularea sus-amintitului Tratat. Deosebirea este că românii din Bucovina au un potențial intelectual mai mare decît cei din sudul Basarabiei, au o tradiție în acest sens, fapt care sper să se repercuteze pozitiv și asupra sudului în eforturile de renaștere națională și reintegrare teritorială în statul românesc.

— Cum apreciați situația din România ?

— Încep prin a spune că n-aș vrea ca părerea mea să fie interpretată ca un amestec în treburile interne ale României, dar, ca român, oriunde m-aș afla și aș trăi, nimic din ce este românesc nu mi-e străin. În decembrie anul trecut românii au făcut un lucru mare, însă din ce am reușit să constat în aceste patru zile cît am fost în România, impresia este că țara se găsește într-o criză social-politică și, decamdată, nu se întrevăd perspectiva a ieși repede din această situație. Îmi place să cred că românii din România, care au uitat într-un fel lumea prin revoluția din decembrie, o revoluție la care nu ne așteptam nici noi, românii de dincolo de Prut, vor găsi pînă la urmă soluțiile necesare pentru a duce totul la bun sfîrșit. România este o țară frumoasă și bogată și ea are dreptul la un destin mare, pe care și-l dorește toți românii. Noi, în primul rînd suferim, dar, pe cît a fost posibil, și material, am susținut începuturile revoluției din România, le vom susține și pe mai departe și sperăm și la un sprijin dat nouă, românilor de dincolo de Prut, de către România, pentru ca aspirațiile noastre să se împlinească în întregime și cît mai repede.

ION D. GOIA ■

Aprobind reunificarea Germaniei care devine a doua putere din Europa ca număr de locuitori, prin putere comercială și a doua putere industrială din lume, U.R.S.S. și-a semnat actul politic al întoarcerii către sine. Acolo are ce analiza, înțelege și repara. Această supraputere care a creat decenii în șir migrene Occidentului și a călcat cum a vrut și cînd a vrut peste cadavre în interiorul și exteriorul granițelor sale, s-a hotărît să se întîlnească cu sine însăși într-un foarte mediatizat moment al adevărului. Dacă U.R.S.S. nu își modifică radical stilul în abordarea lumii și stilul în abordarea îngrozitoare sale situații interne, riscă să se dezintegreze în pas voios. Desigur, cele două pirghii gorbacioviste — perestroika și glasnost — au stat și continuă să stea la baza noului dans metodologic al unui imperiu care și-a supraviețuit printr-o uriașă disimulare politică și economică. Percepția Occidentului față de zvircolirile acestui mamut cu un picior în Asia și altul în Europa continuă să fie activă și, pe cît posibil, obiectivă. „Le Point“ notează: „Starea de descompunere din ce în ce mai avansată în care se află economia sovietică permite înțelegerea greșelii pe care mulți occidentali o comit în legătură cu perestroika. Ar fi trebuit să ne întrebăm nu dacă succesul lui Gorbaciov este de dorit, punct asupra căruia, desigur, nu există nici cea mai mică îndoială, ci dacă acesta este posibil. Or, natura crizei comuniste, mai mult chiar decît profunzimea ei, o face să fie incom-

parabilă cu oricare altă criză. A raționa în termenii reformelor, așa cum se face în Occident, în sinul unei economii care, în ansamblul ei, merge, înseamnă a se înșela asupra datelor problemei însăși.

Economia sovietică nu este o economie dezvoltată necesitînd diverse rectificări, ci este un imens talcioc, inutilizabil și imperfectibil. Nu este nici

pare tentat să își coboare vechile structuri atlantice menținîndu-și baza. Din acest raport echilibrat dar paradoxal rezultă și „perestroika atlantică“, un fel de nou val occidental stimulat în planul N.A.T.O. de momentul defensiv al Moscovei. Este ceea ce remarcă „L'Express“: „Mihail Gorbaciov este invitat să ia cuvîntul în fața adunării Consiliului atlantic de la Bruxelles,

„N.A.T.O. nu are intenții ostile față de U.R.S.S.“.

Occidentali nu-și ascund însă adevărata lor intenție să procedeze la salvarea organizației atlantice. Și aceasta, pentru că rapiditatea revoluțiilor politice din Est a făcut ca Alianța să apară ca total depășită. Dar nevoia unei organizații atlantice continuă să existe.

Pe de altă parte, Germania nu poate să rămîină indiferentă în fața faptului că evacuarea trupelor sovietice staționate în R.D.G. se va realiza foarte lent. În trei sau patru ani, fără îndoială, cînd cancelarul Kohl va fi convins definitiv Moscova că noua și marea națiune germană nu mai reprezintă pericolul de odinioară.

Care ar putea fi deci mîine rolul N.A.T.O. într-un nou peisaj care se caracterizează prin destabilizarea Pactului de la Varșovia, retragerea accelerată a Armatei Roșii din țările de Est, descompunerea generală a ideologiei comuniste, elemente cărora în tabăra occidentală le corespunde exigența opiniei publice de a se bucura de „dividendele păcii“ — adică de o slăbire a eforturilor de înarmare?“.

Chiar. Care va fi rolul N.A.T.O. ? Probabil unul de studiu: strategii occidentali vor putea chibzui în liniște și anticipa fără emoții cum se demonstrează în factorii primi Tratatul de la Varșovia și cum se va hotărî U.R.S.S. să-și transforme tunurile în unt. Mai dificil pentru dirijori, cordiali ai N.A.T.O. (americani) va fi momentul cînd U.R.S.S. va cere să intre în Alianța nord-atlantică...

RADU BUDEANU ■

Planeta albastră

măcar o economie subdezvoltată în care s-ar putea experimenta metode care au dus la dezvoltarea altor țări. Țările în curs de dezvoltare — sau cele din Occident înaintea avîntului industrial — au, sau aveau economii care nu erau moderne, dar, care la nivelul lor, funcționau. Societățile tradiționale au agricultura lor, artizanatul lor, rețelele lor comerciale, arta lor de a construi, tehnicile lor, utilajele lor care, chiar dacă sînt mai puțin productive decît ale noastre, constituie un univers echilibrat, dotat cu logica sa internă și care răspunde de bine, de rău, scopului său. Plecînd de aici, se poate încerca o perfecționare sau o revoluționare, pentru că schimbarea se sprijină pe ceva care există“. În schimb U.R.S.S. se sprijină pe ceva care nu există ! Și atunci ?... În timp ce Uniunea Sovietică își ridică structuri fragile pe o bază care lipsește, vestul

după ce recent în același forum intervenise ministrul său de externe, Eduard Șevarnadze, Răspunsul Moscovei nu întîrzie. Gorbaciov, declarîndu-se în continuare gata pentru acest dialog public, salută „perestroika atlantică“. Este o ultimă cochetărie care vrea să sublinieze că dacă U.R.S.S. se schimbă, nu e singura care face acest lucru — și că nu capitulează. Sau, mai degrabă, este o precauție care a devenit necesară în urma acrimoniei crescînde manifestate la al XXVIII-lea Congres al P.C.U.S. de marii demnitari ai Armatei Roșii...

Cu această ocazie, vocabularul diplomatic, deja destul de bogat în nuanțe codificate, se îmbogățește cu un nou termen. Este vorba de un „semnal“ pe care N.A.T.O. îl adresează Estului. Și este mai încurajator decît un „semn“, căci este enunțat cu claritate:

Futre învins de Costică Rădulescu

Polii a dat lovitura! Mărsesc că am fost unul dintre sceptici, după meciul de Timișoara, deși victoria din prima partidă și jocul făcut de studenți mă entuziasmaseră. Mă gîndeam însă la „fura” madrilenilor și mai ales, la cum scrisesem, la Futre. Furia de care pomenesc s-a produs. A reieșit chiar și din transmisiile radiofonice a lui Ecosan. De asemenea, Futre cel mai bun din atac, după cum menționează săptămînalul **Fotbal**, prin trimisul său special — a făcut de toate cu singură excepție: n-a dat gol. ■ Costică Rădulescu a înlesnit, „a citit” perfect echipa spaniolă, dar faptul nu era suficient. Marele său merit este că a știut ce trebuie să facă. A știut cum să cîștige, disciplina, ambiția și norocul

studenților explică restul. După exact zece ani, deci, Polii Timișoara joacă din nou în turul II. Un meci la fel de dificil cu una dintre echipele grele ale Europei, Sporting Lisabona, echipă dolidă de internaționali portughezi și brazilieni care în primul tur a eliminat vechea noastră cunoștință F.C. Malines. ■ Doar atît dintr-o relatare radiofonică și din cele cîteva secvențe scăpate de televiziune, căreia, dacă am înțeles bine, clubul timișorean i-a refuzat includerea în delegație a unui operator, astfel că iubitorii fotbalului din România n-au văzut și nici nu vor vedea ceva din splendida calificare a lui Poli. Cam tot ca înainte.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

N-a fost să fie

Delicată și dificilă misiune pentru cronicarul acreditat pe lângă o echipă care este nepotită să părăsească scena cu elor europene încă din primul tur. Chiar dacă Petrolul Ploiești a căzut de pe un cal umos și acesta se numește Lecht Bruxelles, insatisfața rămîne, dat fiind că este ngura din cele 5 reprezentante românești care capotază. Și încă la un scor identic (0-2) cu cel din deplasare, timp de două săptămîni, un optimism robust a hrănit speranțele într-un rezultat favorabil atît ale jucătorilor, conducerii tehnice și a clubului, t și ale suporterilor. Petrolul început puternic, decis să-și câștige puțin revanșa. Ca și în prima manșă, a existat și cum un moment psihologic: ra abia min. 3 și, la o fază inițiată de Panait și continuată de Ursea, Catinca trise spre poartă, portarul e atut, însă salvează Musonda! apoi s-a produs și incredibilul: în min. 21, după ce Oliveira jonglează cu balonul, imite pe stînga la Van Bael care recentrează în careu, r Nilis, bine plasat și nește, lovește mingea cu a și aceasta se duce cu oia, peste portarul Liliac, în ol! Același portar care a ost de atîtea ori îngerul salvator și bravul căpitan al chipei, acum a fost pur și mpu uluit! Dar, acesta este otbalul... Calificarea este juată, belgienii nu arată mai ult decît le este necesar pentru păstrarea avantajului. Petrolul nu are puterea să reacă și nici să repete jocul

mai bun prestat în prima confruntare, cînd de altfel întreaga partidă a fost de un nivel mai înalt și mult mai spectaculoasă. În min. 60 a fost introdus Dudan, cel care se angajase să dea gol dacă va juca, pentru a-și „răzbuna” marea ratare din min. 17 de la Bruxelles. Nu se întâmplă nici asta, iar finalul îi găsește pe jucătorii de la Anderlecht ceva mai dezinvolti și același Nilis îl mai sancționează cu un gol frumos pe resemnatul Liliac. Era minutul 89...

Fiind în săptămîna în care s-a sărbătorit împlinirea a 75 de ani de la crearea Comitetului Olimpic Român, am putea spune și noi că „important este să participi, nu să cîștigi”. Așa o fi, dar cupele europene sînt competiții eliminatorii, iar fotbalul se joacă pe goluri. N-a fost să fie soare la Ploiești, un cîștig pentru reprezentanta noastră rămînînd totuși contactul cu fotbalul profesionist dintr-o țară cu bune rezultate pe planul acestui sport atît de îndrăgit. Așa cum încerca un spectator (suporter incorrigibil!) să explice unor belgieni din mica lor delegație de susținători, peste vreo trei ani poate că lucrurile se vor schimba și Petrolul își va lua revanșa. Să fie!

Nu ne rămîne decît să adresăm felicitări echipelor Dinamo, Steaua, Universitatea Craiova și Politehnica Timișoara care continuă cursa europeană și să le urăm mult succes!

POMPILIU
LAURENȚIU DUMITRESCU ■

Secetă de goluri în Ghencea

Un meci întreg s-a chinuit Steaua să găsească cifrul la-cătului de la poarta Rapidului. Fără folos însă. Vedetele ei parcă s-au înțeles să prindă



Fotografie de MIHAI EUGEN ■

la unison o zi cu bioritmuri păguboase. Au năvălit cu mingea la picior mai mult pe centru, împotmolindu-se în înghesuiala de crampoane rapidiste. În timp ce Minea II șoma pe extremă. Șuturile

steliștilor au fost și ele rare și bolnave de imprecizie. Bara din minutul 90 a lui Ilie Dumitrescu e o slabă consolare. Rapidul și-a propus să nu iasă mototolit din partida de pe Ghencea. Și a reușit. Mai cu o apărare betonată, mai cu nisaiva căzături de oțet. Cînd a putut, a lansat și unele șarje tăioase creînd emoții prea avansatei defensive steliște. Steaua — Rapid, egalitate peste tot. La scor, la bare, la cartonașe. În final, galeriile cîntau: „și-altădată o s-o facem și mai lată”. Sperăm, căci meciul de duminică prea a fost o peltea lungă fără goluri.

C. F. ■

Atacul dinamovist nu iartă

Păcat că derbiurile interbucureștene din etapa a 8-a a campionatului primei divizii la fotbal nu s-au disputat în cuplaj pe cel mai mare stadion al țării. Regretul este cu atît mai îndreptățit cu cît vremea a fost splendidă, iar zecile de mii de spectatori care s-au dus cu sacul în „Ghencea” să vadă ploaie de goluri au asistat doar la o remiză albă, „sarea și piperul” exis-

tînd în „Regie”. Aici, unde au fost prezenți numai 5000—6000 de microbiști, meciul a avut două reprize distincte ca factură: în prima, Sportul Studențesc a apărut mai bine organizat, construind prin Răduță și Stănicu cîteva acțiuni spectaculoase, una fiind încheiată cu golul din min. 33 înscris de D. Dumitrescu. Același jucător va rata însă, singur cu portarul Stelea, în min. 45, ceea ce va cîntări enorm în economia jocului. Și dacă la Dinamo compartimentele echipei păreau rupte între ele, iar acțiunile de atac erau fără claritate, purtînd pecetea întîmplării și amenințînd poarta adversă doar cu șuturi de la distanță, în repriza a doua lucrurile se vor schimba esențial. Asta și datorită faptului că Marcu va restabili egalitatea în min. 47 și își va aduce echipa în avantaj în min. 78. Mateuș punctînd în min. 81 cu o execuție frumoasă și stabilînd scorul final de 1—3. O victorie meritată a dinamoviștilor, care au ieșit din această rundă cel mai bine dintre cele 4 europene, Steaua și Universitatea Craiova nerealizînd decît remize „acasă”, iar Politehnica Timișoara — performera primului tur — pierzînd cu un scor de forfait la Sibiu.

P.L. DUMITRESCU ■

În pielea lui Franz

Cunoscutul fost-internațional din echipa reprezentativă a R.F. Germania (și antrenorul ei, pînă acum două luni, inclusiv la Coppa del Mondo), Franz Beckenbauer, se află, de puțin timp, la timona echipei franceze de fotbal din liga

intii, Olympique Marseille. Vestea a făcut, așa cum era de așteptat, destul de rapid, înconjurul continentului. Mai puțin știu, însă, salariul de care beneficiază celebrul tehnician german: 800 000 de mărci! Ceea ce, să recunoaștem, nu-i de colea! Elementul-surpriză apare cu-adevărat abia atunci cînd aflăm că suporterii, fanii, spectatorii aflați în tribune la Marsilia sînt nemulțumiți de Franz și, la unul din ultimele meciuri, au întîmpinat apariția sa cu fluierături și huiduieli. (Iată

că nu numai liderii politici sînt huiduiți...)

Nu cred că cineva și-ar dori să fie acum în pielea lui Franz și nici chiar a renumitului om de afaceri Bernard Tapie, recentul achiziționar al firmei ADIDAS, care, ocupînd, în prezent o importantă funcție de conducere și decizie la clubul sportiv din Marsilia, se află într-o delicată postură de „tampon” între suporterii (publici) și firma notoriului Beckenbauer.

MIHAIL GALĂȚANU ■

Un public de nota 10

(Urmare din pagina 16)

dere, Căldura galeriei oltenești s-a revărsat însă asupra stadionului, dîndu-le parcă vlagă băieților noștri, care au abordat cam superficial partida, lăsîndu-se antrenați într-un joc de uzură și, insuficient de atenți la marcajul strict al jucătorilor albanezi.

Prima repriză s-a derulat astfel cu multe pase greșite, de ambele părți, oarecum explicabile prin miza jocului. Deși într-o evidență superio-

ritate tehnică, aflați într-un permanent presing, dar lipsiți de scînteie, craiovenii nu au reușit să-și concentreze atuurile decît în cea de a doua repriză, cînd au aplicat o tactică mai clară și mai percutantă, partida cîștigînd în viteză și spectaculozitate. Un meci în care s-a evidențiat echipa, niciunul dintre jucători nereușind să se detașeze de restul colegilor, cu excepția publicului, un public de nota 10, care și-a încurajat pînă la capăt favorita, așteptînd răbdător un

gol care s-a cam lăsat așteptat. Acesta a venit în min. 76, urmare a unui corner, la care lovitura de cap a lui Zamfir a făcut intervenția portarului Nallbani, de prisos.

Deși scoasă din cursa europenelor, „Partizani” Tirana rămîne o echipă redutabilă prin forța de joc, fapt ce i-a prilejuit lui Sorin Cîrtu, vizavi de tragerea la sorti pentru turul II, posibilitatea să își declare preferința pentru „o echipă la care rezistența fizică să nu fie pe primul plan”.

Nu ne rămîne decît să așteptăm rezultatele unei europene și să le dorim băieților din „Bănie”, la mai mare!

EXERCIȚII

ORIZONTAL : 1) Fugă englezească — Nu se mai întoarce la serviciu. 2) Proprietar de bicicletă. 3) Zvonuri oficiale — O contră la început. 4) Poartă la noi (pl.). 5) Deschidere în adîncime — Neam de-al nostru de departe. 6) Codașe la școală! — Parcurș zilnic — Vînt din spate! 7) Verdele pădurii (pl.) — Fost șef de post. 8) Vas cu încărcătură turcească — Ciao în versiune antică. 9) Comandantul unei bărci de salvare — Cursa înarmărilor (pl.; rd.). 10) Oameni fără personalitate — Persoana a treia.

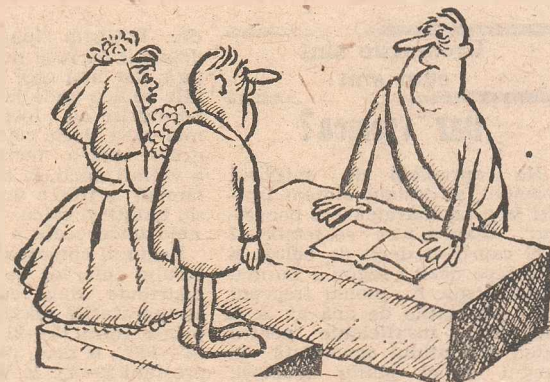
VERTICAL : 1) Are o cotă foarte scăzută — Vin de la munte. 2) De la nota 1 la nota 8 — Dovadă care confirmă achitarea. 3) Ne poartă pe drumuri (fem.; pl.) — Întins pe jos în fața porții. 4) Văzînd și făcînd. 5) Nu e purtat pe brațe — Cere un supliment. 6) Prova navei! — Urmasii împăratului — Inimă de carton! 7) Grilă simetrică — Virfurile muzicii disco. 8) Deplasare la un meci de polo — Acumulator de mare capacitate. 9) Stringător de uz intern. 10) Totalitatea datelor înmagazinate în memorie — Se întîlnesc în centru, la ceas!

Dictionar : AVEN.

BOGDAN VLAD ■

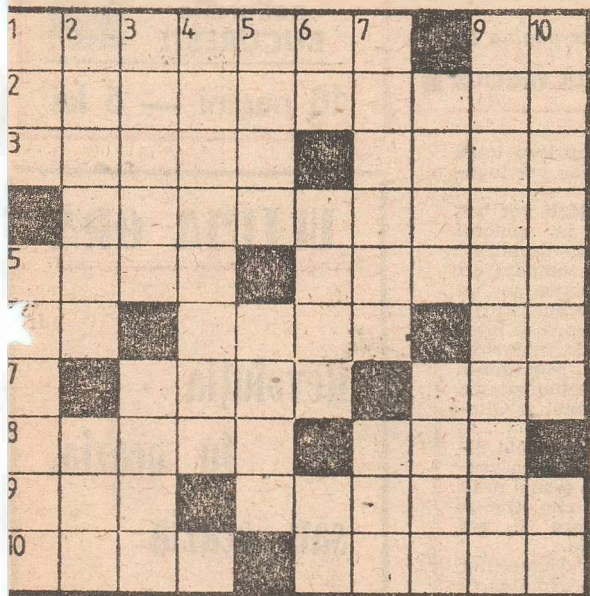
DEZLEGAREA CAREULUI „DE-ALE CASEI” APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ACARETURI : E ; CALĂ ; DRUMET ; OMETI ; ASPRĂ ; PI ; ANTREU ; J ; ENO ; ERE ; SC ; RIDICĂ ; U ; AT ; ISON ; PASĂRE ; STRADĂ ; IFTM ; UI ; LR ; M ; AIA ; R ; ATELIERE ; ÎNCASATOARE.



— Vă previn că tot ce veți declara începînd din acest moment poate fi folosit împotriva dumneavoastră. Aveți dreptul să chemați un avocat!

Desen de TUDOR CENUȘA ■



Patru echipe românești continuă cursa europeană

CUPA CAMPIONILOR EUROPENI

Mateuț a retezat visul irlandez

■ Mult și-au dorit victoria băieții atletici ai clubului Patrick pe gazonul din parohia lor. Pentru a-și mai spăla păcatul celor 4 goluri încasate la București. Cel puțin, în prima repriză, irlandezii parcă mincasera jafă. Atacau în valuri de 11 se mișseră calciile. „După și de încurajările în trântă de dinaintea lui, gazdele s-au mișcat spre sponsorul sfânt. Și dacă pe teren, spre lauda lor, fotbalistul de la St. Patrick n-a avut nimic din dinamoviștilor, nu s-a zice că în afara lui, gazdele s-au mișcat spre fiecărui din cele două supe vegetale ca de la cașcan alături de sandvișuri cu prinză. Atunci, pentru prima dată, s-a fie de vina portarului, prea subțire al clubului, sau de rezultatul victoriei de la București? Pe iarbă, irlandezii au jucat mai mult cu inima decât cu picioarele tehnice. Dacă au rămas la kilometri depărtare de el. Au profitat și de rătăcirile polcă al dinamoviștilor, pre-ocupați la Dublin mai mult de viitorul derbi cu Steaua. E drept, cu calificarea în buznar, ei au plimbat mingea pentru a contracara jocul la baionetă al gazdelor. Și cum temporizarea se platește, Dinamo s-a trezit conștientă cu 1:0. Dinamoviștilor nu le-a convenit însă să-și mototolească firma. Oblighându-i pe irlandezi să facă până la urmă cunoștință cu melodia „de fi-ar spune poarta ta, ce asalt a fost la ea“. În urma unor acțiuni de knock-out, Dinamo a egalat și dacă apăsă mai tare pe accelerație le mai încărcă biografia irlandezilor cu o înfrângere. ■ Mateuț a fost iarăși titirezul prezent și la acroșaj și la un-doluri. Înainte de începerea meciului, ne-a arătat una din porți, puțin strimbată, promițând că acolo va înțepa un gol. Și s-a înțepat de cuvânt. „Mihăilescu a centrat, Dobos a ținut stoperii iar eu am preluat cu pieptul mingea prin fentă. Kelch n-a mai știut unde să se ducă și șutul meu a scuturat plasa lângă bară“. Încă din minutul 4, după calciul lui Selimeși, Mateuț a mai sprintat odată lăsând la o stație în urmă toată apărarea irlandeză. Dacă Devlin nu plonja disperat în anestezia mai din timp pe cei de la St. Patrick. „Regret că bomba mea din final a trecut puțin pe alături. Restabileam printr-o nouă victorie adevărul valorii pe teren“. A știut celebrul impresar Miguella, cel care l-a adus primul pe Maradona în

Europa, de ce a spus că nu se întoarce la Zaragoza fără Mateuț și că-l plătește chiar dacă o perioadă va fi suspendat pentru o eventuală neacordare de transfer. ■ Degeaba țeseau pasele irlandezii la mijlocul terenului, fiindcă, în careul nostru, ele erau retezate fără milă. De Mircea Rednic. Inteligent, ca dintr-un turn de control, el ghicea toate acțiunile punându-le punct. „Niciodată n-am fost un stoper de fier. Fizicul nu m-a ajutat. Am compensat însă acest

CUPA CUPELOR

Dan și Ilie, nume-bombă pentru Belfast

■ Pe Ghencea, Steaua parcă s-a jucat de-a șoarecele și pisica, aplicând Glentoranului un knock-out de 5:0. Încă un gol și nord-irlandezii pierdeau, cum se zice, și echipamentul. Steliștii au lăsat impresia că pot marca când doresc, răzbunându-se parcă pe remiza cenușie de la Belfast. Mai presus însă de victoria zdrobitoare, îmbucurător este faptul că ei au regăsit plăcerea jocului-spectacol, condimentat cu multe goluri. Telexurile internaționale, au reamintit astfel lumii că echipa noastră, deși a pierdut 5 vedete de multe carate, rămâne totuși o mare firmă. Care parcă a scos din minecă alți virtuți ai ofensivei frumos dantelate. Minji pur singe Ilie Dumitrescu, Dan Petrescu, Ilie Stan, Minea II au demonstrat că nu risipesc moștenirea de celebritate lăsată pe gazon de un Hagi, Lăcătuș, Lung, Rotariu. Steaua a avut înțelepciunea de a nu-și zdruncina apărarea, păstrând reduta Iovan-Bumbescu-Ungureanu. După principiul că, în fotbal, cine n-are bătrini... Pe experiența și siguranța lor se construiesc șarjele în viteză a cincea. ■ Pe Ilie Dumitrescu și Dan Petrescu îi leagă o prietenie la cataramă. Frații siamezi au fost și în acest meci înscriind fiecare câte 2 goluri. Dan Petrescu: „Ilie a făcut un joc de excepție. I-au reușit toate driblingurile, pasele, iar când avea mingea la picior irlandezii intrau mereu în alarmă de gradul zero. Toate fazele de atac au trecut pe la el. Mai proaspăt și al-

handicap prin intuiție. Simțeam unde este dirijată ploaia de mingi de către irlandezi și asta i-a enervat. Golul lui Fenlon a căzut după o ezitare a noastră și ca urmare a unei preluări defectuoase. Ne-a incomodat mingea englezească prea umflată și prea puțin elastică“. ■ Notă bună a primit și Cheregi pentru zvâcnirile lui de simplon și șuturile catapultă. „Poate îl privesc în ochi la București pe Maradona. Sau Michel. Prefer în turul doi o echipă latină“. ■ După golul lui Fenlon, un spectator din Dublin, cu fața mai roșie ca părul, de entuziasm, s-a întors spre mica noastră galerie arătând 5 degete, pasămite scorul. Șutul în plasă al lui Mateuț l-a obligat însă să-și mute la ochi. Visul unei nopți de toamnă se încheiase pentru irlandezi.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■



Fotografie de MIHAI EUGEN ■

truist ca niciodată. Acțiunea lui de la al doilea gol a făcut șah-mat apărarea adversă. A preluat recentrarea mea, a protejat balonul cum numai

el știe s-o facă și a simulat șutul. Păcăliți de fentă, doi apărători au plonjat degeaba, iar șutul i-a ras freza portarului, scuturând plasa. După plecarea lui Hagi, Lăcătuș, Rotariu, ne întrebam cine va mai executa loviturile libere. Cu șutul viclean, peste zid, de la golul al treilea, Ilie Dumitrescu a lămurit și această problemă. Orice echipă din lume și-ar dori un astfel de creator-realizator. De asta probabil, Feyenoordul îl urmărește pas cu pas pe mijlocul din Ghencea. ■ Ilie Dumitrescu: „Un meci întreg, irlandezii s-au întrecut fără folos cum de apare în careul lor unde nu te aștepti fundașul Dan Petrescu. La golul patru, am centrat în 16 m. Mirosul special al lui Dan l-a împins tocmai pe traiectoria mingii. Are un singe rece în fața porții cu care nici virfurile de profesie nu se pot lăuda. A mai înțepat odată poarta irlandeză după acel un-doi fulgerător cu Minea II care m-a lăsat și pe mine cu gura căscată. Nota 10. Atât pentru faza ofensivă, cât și pentru cea defensivă. Dan a arătat valoarea lui europeană. Un Gerets în zilele de glorie“. ■ După primul gol, Ilie Stan a dovedit că este noul „artilierist“ din Ghencea. Din gheata lui a porait o ghiulea care a dat peste cap minile portarului. „Specialiștii spun că m-am născut cu o biomecanică a picioarelor favorabilă șuturilor puternice. Dar eu cred că tăria și precizia lor vin din sutele de lovituri exersate după antrenament cu maestrul Gică Constantin la „Buzău“. ■ O victorie-vitamină pentru partida cu Montpellier. După tragerea la sorti, vicepreședintele clubului C. Danilescu era un amestec de speranță și prudență. „Francezii au ingenuncheat pe marele Eindhoven cu fotbalul lor tehnic, în viteză. Echipa puternică, în ascensiune. Totuși e preferabil să avem în față un stil latin, apropiat de-al nostru, mai puțin incomod decât cel nemțesc sau englezesc. Cu o pregătire la singe (pică bine meciurile cu Dinamo și Rapid) avem șansa noastră pentru primăvara europeană.“

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

CUPA UEFA

Un public de nota 10

După jocul de la Tirana, Sorin Cîrșu îmi mărturisea că meciul retur nu va fi deloc „flore la ureche“, dat fiind faptul că formația albaneză a mizat foarte mult, reușind să convingă, prin calitățile fizice etalate și îndrăjirea cu care și-a apărât șansele, iar lecția „buturugii mici“ nu ar trebui, în definitiv, uitată, ea

fiind chiar la modă. Vorbele antrenorului craiovean s-au adevărit, în bună măsură, cu ocazia meciului disputat în „Bănie“, sub un cer acoperit și o vreme excesiv de rece, care ne-a luat prin surprin-

(Continuare în pagina 15)

PAUL VINICIUS ■

Vremurile sint cum sint

Dar vremea?

Ne apropiem de mijlocul toamnei, și desigur simțim ispită la o „numărătoare a bobociilor“. Cum a fost septembrie? Mai capricios decât de obicei și mai rece decât regimul normal climatologic. A plouat frecvent dar cantitățile de apă au fost, din păcate, insuficiente pentru setea pământului acumulată în lungul șir al anilor secetoși. Doar în patru zile din septembrie nu s-au semnalat precipitații dar fronturile de ploaie au traversat rapid țara noastră, descărcându-și bagajul de umezeală mai ales în zonele de deal și de munte. Zilele lui octombrie scurse pînă acum, s-au caracterizat de aceeași schimbări, rapi-

de. Reținem ziua de 3 X, o zi deosebit de rece pentru întreaga țară, dar mai ales pentru regiunile sudice unde la amiază temperaturile au fost cu 5°—13°C mai mici decât cele normale. A urmat apoi o încălzire treptată a vremii, încet, la sfîrșit de săptămînă, a fost o vreme frumoasă, blîndă și caldă, exceptînd zonele unde ceața a persistat. Regimul climatologic al următorului interval de prognoză se distribuie după cum urmează: temperaturile maxime sint cuprinse între 15°—21°C la cîmpie, 12°—19°C la deal, podiș și în depresiuni 2°—3°C la V. Omu și 17°—18°C pe litoral. Temperaturile minime: 4°—9°C la cîmpie, 2°—7° la deal și podiș, 0°—5°C în depresiuni și 9°—10°C pe litoral. Regimul pluviometric mediu multianual este însă extrem de scăzut: 6—7 l/mp la cîmpie, 8—13 l/mp la deal și podiș. Structura circulației atmosferi-

ce la scara Europei, pentru săptămîna 10—16 octombrie a.c., este tipică de toamnă: zone ciclonice active se succed peste jumătatea de nord a continentului, la nivelul paralelei de 65° lat N, în timp ce peste partea sudică se menține un briu anticiclonic. Zona de separație ciclon/anticiclon se va afla în vecinătatea paralelei de 50° lat N. Așadar, vremea va evolua diferentiat pe teritoriul țării noastre după cum urmează:

În Crișana, Maramureș, nordul Transilvaniei și al Moldovei cerul va fi schimbător și va ploua temporar la începutul perioadei și din nou în ultimele zile. În nordul Moldovei trecător vîntul se va intensifica. În primele două zile va fi mai rece, la amiază înregistrîndu-se 15°—19°C, apoi vremea se va încălzi, temperaturile ajungînd din nou la valorile de 18°—24°C. Primele dimineți vor fi răcoroase, temperatu-

rile minime fiind cuprinse între 2°—7°C, apoi acestea se vor încălzi între 4°—10°.

Zonele din sudul țării vor beneficia de o vreme în general frumoasă; la început diminețile vor fi răcoroase, cu temperaturi de 5°—10°C, apoi vremea se va încălzi, la amiază temperaturile ajungînd la valori cuprinse între 23°—26°C, izolat chiar mai ridicate. Spre sfîrșitul săptămînii, deci 15, 16 X, a.c. nebulozitatea se va accentua în Banat și Oltenia și va ploua.

În zona de munte primele dimineți, vor fi răcoroase, cu ceață, ziua însă cerul va fi mai mult senin. În ultimele zile (15—16 X) cerul se va înnoiri și vor fi condiții de ploaie.

Deci, iubitori ai drumețiilor nu pierdeți ocazia. În următoarele zile vremea va fi bună. Ne așteptăm sfîrșitul de săptămînă că... nu se știe!

OTILIA DIACONU ■

Publicațiile

FLACĂRA

REDACTOR ȘEF

George Arion

Redactori șefi adjuncți:

Constantin Dumitru

Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569):

Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu

Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA - REPORTAJ

(2600, 2542): Dorin Sălăjan,

Pașcu Balaci, Petre Barbu,

Radu Ciobotea, Cristian Pavel,

Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI

(2559): Dorin Gherghinescu,

Mihail Gălățanu, Liana Tatos,

Paul Viniciu, Reghina Vărvici,

Corneliu Olteanu.

■ CULTURA-INVĂȚĂMINT

(2569): Ion Zubașcu, Sorina

Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528):

Paul Agarici, Gabriel Bugnar,

Leonard Chioveanu, Sorin

Moise, Elena Ghera, Gig

Motoianu.

■ SECRETARIAT - TEHNIC

DE REDACȚIE (2123, 1453,

2072): Mircea Popp, Maria

Bărbulescu, Alexandru Benga,

Pompiliu Dumitrescu,

Anton Ene-Filip, Sevghin

Omer, Smaranda Petrea,

Maria Rogojan, Cornel Spe-

riatu, Angela Ștefănescu,

arh Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT - ADMINIS-

TRATIE (2002, 2558):

Constanța Balaban, Mihaela

Moroșanu, Eugenia Vasile,

Dumitru Cărbunescu.

FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție

Răzvan Bărbulescu (2128)

Liviu Timbus (2128), Aure-

lia Boriga, Florin Condur-

ățeanu (1700).

REBUS

Redactor șef adjunct

Tudor Octavian (1457)

Adrian Mitu, Alexandru

Păsărin, Elena Grecescu,

Bogdan Vlad, Aurel Ștefan

Alexandrescu, Simona Sim-

zianu (2036).

Adresa redacției și adminis-

trației: București, Piața

Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20

(cu interioarele trecute în

paranteze de mai sus); se-

cretariat redactor șef: 2002;

redactor șef adjunct: 2558

(C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia);

secretar general de redacție: 2143;

public relation: 2600.

Cititorii din străinătate se

pot abona prin ROMPRES-

FILATELIA. Sectorul export-

import presă P.O. Box, 12-

201, telex 10876, prsfr Bucu-

rești, Calea Griviței nr. 64-66.

■ Administrația: EDITURA

„PRESA LIBERĂ“ (ec. Ioan

Ciucescu, ing. Stan Pelteacu).

TIPARUL:

Combinatul

poligrafic

BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

Revoluția

fu ocazia,

sau ocazia

fu revoluția?